

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ПО СОЦИОЛОГИЯ

ИЛИАНА ХРИСТОС БУХУНА

АВТОРЕФЕРАТ

към дисертация на тема:

„Влиянието на взаимодействието „семейство-училище“ върху постиженията на учениците/“

За придобиване на образователната и научната степен „доктор“
Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата; Направление: „Социология“.

Научен ръководител:

Проф. дсн. Валентина Миленкова

БЛАГОЕВГРАД, 2026 г.

По отношение на структурата и съдържанието дисертацията включва три основни глави, заключение, препоръки, научни приноси и публикации по темата на дисертацията.

Дисертационния труд е с общ обем от 202 страници, които включват 32 таблици и 32 диаграми и 1 фигура. Цитираната литература обхваща 311 заглавия.

Дисертационния труд е обсъден и насочен за публична защита от катедра „Социология“ към Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград.

Научното жури се състои от:

Вътрешни членове:

1. Доц. д-р Марио Петров Маринов
2. Доц. д-р Петрана Грозданова Стойкова

Резервен член: Проф. д.н. Добринка Пейчева

Външни членове:

1. Проф. д.н. Албена Илиева Накова-Манолова
2. Проф. д.н. Богдана Йорданова Годорова
3. Проф. д-р Мариана Матеева Петрова

Резервен член: доц. д-р Тодорка Димова Кинева

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 16.03.2026 от 11.00 часа в зала 342 на Учебен корпус № 1 на ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград.

Материалите за защита са на разположение в катедра „Социология“ на третия етаж, Първи корпус на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съдържание.....	3
ГЛАВА 1: ВЛИЯНИЕТО НА СЕМЕЙСТВОТО И УЧИЛИЩЕТО ВЪРХУ УЧЕБНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ.....	14
1.1 Влияние на семейството	14
1.1.1 Родителско участие и взаимоотношения „ученик – семейство“	15
1.1.2 Теория за припокриващите се сфери на влияние	16
1.1.3 Еволюция на родителското участие.....	16
1.1.4 Модели на семейни взаимодействия	17
1.1.5 Родителски практики.....	17
1.1.6 Нагласи и очаквания на родителите	18
1.1.7 Фактори на родителското участие, свързани с детето	19
1.1.8. Социоикономически и културни детерминанти на родителското участие.....	21
1.2 Влияние на училището.....	21
1.2.1 Училищната среда като фактор за учене.....	22
1.2.2 Училищен климат и фактори на взаимодействието	22
1.2.3 Преподавателна среда	23
1.2.4 Ролята на учителя и взаимодействието с учениците.....	23
1.2.5 Емоционалната връзка между учители и ученици	24
1.2.6 Възхиляванията с връстниците	24
1.2.7 Теория на мотивацията и образователната перспектива	25
1.2.8 Класната интеракция.....	25
ГЛАВА 2: ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ СЕМЕЙСТВО И УЧИЛИЩЕ.....	26
2.1 Измерения на сътрудничеството между семейство и училище ...	26

2.1.1. Влияние на взаимодействията между училище и семейство върху академичните постижения	26
2.1.2. Взаимоотношения родител – учител/училище	27
2.1.3. Училищен климат за семействата и учителите.....	27
2.1.4. Положителни аспекти на родителското участие	27
2.2. Сътрудничество между семейство и училище в мултикултурни и разнообразни контексти.....	28
2.3. Цифрови технологии като медиатори на сътрудничеството между семейство и училище	28
2.4. Бариери и предизвикателства пред ефективното сътрудничество	29
2.5. Емпирични доказателства за взаимодействието семейство– училище и ученическите постижения	29
2.6. Анализ на документи	30
2.6 .1. Синтез на констатациите	31
ГЛАВА 3: МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО	32
3.1 Цел и задачи на изследването.....	32
3.2 Изследователски въпроси	33
3.3 Изследователски дизайн	33
3.4 Генерална съвкупност и извадка.....	34
3.5 Изследователски инструмент	35
3.6 Валидност и надеждност.....	35
3.7 Процедура по събиране на данни.....	36
3.8 Изследователска етика	36
3.9 Анализ на данните	36
3.10 Ограничения	36
3.11 Резултати	37
ДИСКУСИЯ	37
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	38

Приноси и препоръки.....	39
Самооценка на приноса в докторската дисертация.....	40
Публикации по темата на дисертацията.....	41

ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието е основополагащ фактор за подобряване на качеството на живот, като влиянието му започва още в ранното детство. Семейната среда играе решаваща роля за формирането на детските постижения, емоционалното благополучие и мотивацията за учене. Изследванията подчертават, че ефективното образование изисква активно сътрудничество между ученици, родители и учители, като ангажираността на семейството действа като ключов предиктор за дългосрочен академичен успех.

Родителското участие се свързва с по-добро изпълнение на домашните задачи, по-високи резултати на изпити и по-силна ученическа активност. Отвъд академичните резултати, семействата предават ценности, предоставят модели за подражание и подпомагат изграждането на самооценка и адаптивност. Едновременно с това социално-икономическите условия оказват пряко въздействие върху посещаемостта и напредъка в училище, като онагледяват как семейните структури и ресурси оформят възможностите за учене и развитие.

Също толкова важна е и взаимовръзката между семейството и училището, тъй като двете институции споделят отговорността за подкрепа на детското израстване. Родителите и учителите съвместно създават условия за емоционална регулация, устойчивост и социална адаптация, гарантирайки, че учениците са подготвени да посрещнат когнитивните и поведенческите предизвикателства. Това партньорство акцентира върху допълващите се роли на дома и училището като двата централни контекста, които влияят върху образователната траектория на децата.

В заключение, взаимоотношенията между учител и ученик представляват ключово измерение на академичното и личностното развитие. Положителните отношения изграждат сигурна и стимулираща образователна среда, докато негативните могат да възпрепятстват напредъка и да се отразят неблагоприятно върху благополучието. Учителите и семействата, действащи в сътрудничество, полагат основите на мотивацията, устойчивостта и цялостния успех на децата, като подчертават значението на силната връзка между дома и училището в съвременното образование.

Изследователски проблем

Централният изследователски проблем, разглеждан в настоящата дисертация, се корени в устойчивия разрыв между признатата значимост на взаимодействието между семейството и училището и непоследователните начини на неговото прилагане на практика. Въпреки че обширна международна и национална литература подчертава, че родителското участие, комуникацията между учители и родители и позитивният училищен климат са ключови за повишаване на учебните резултати на учениците, емпиричните данни сочат значителни различия в различни контексти. В много случаи сътрудничеството остава повърхностно или се свежда до формални поводи, като съобщаване на оценки или разглеждане на поведенчески проблеми, вместо да бъде интегрирано в ежедневието на училището. Тази непоследователност поражда въпроси относно степента, в която взаимодействието между семейството и училището реално допринася за постиженията на учениците и при какви условия то се оказва най-ефективно.

Освен това, в гръцкия образователен контекст проблемът придобива особена важност предвид социално-икономическите трансформации, културните очаквания и предизвикателствата, пред които са изправени както училищата, така и семействата. Учителите признават ролята на родителите в оформянето на възможностите за учене на учениците, но препятствия като ограничени ресурси на родителите, липса на систематични рамки за сътрудничество и неравен достъп до подкрепа възпрепятстват потенциалните ползи от партньорствата семейство–училище. Следователно изследователският проблем се фокусира върху това как педагогическите специалисти възприемат ролята на взаимодействието между семейството и училището, кои форми на сътрудничество се считат за най-влиятелни за академичния успех и как тези прозрения могат да информират политики и практики, насочени към укрепване на сътрудничеството за по-добри ученически постижения. Съответно, макар теоретичната рамка да се опира на международни изследвания, емпиричната част на настоящата дисертация се провежда в рамките на гръцката образователна система.

Описание на състоянието в изследователската област

Изследванията в областта на взаимодействието семейство–училище последователно подчертават значимостта на родителското

участие и сътрудничеството между семейството и училището за академичните постижения и социално-емоционалното развитие на учениците. Международни проучвания, включително метаанализи и мащабни сравнителни оценки като PISA, показват, че учениците, чиито родители активно подкрепят ученето у дома, поддържат целенасочена комуникация с учителите и участват в училищния живот, постигат по-високи образователни резултати. Едновременно с това теоретични модели като този за припокриващите се сфери на влияние на Дж. Епстейн (Epstein) и рамката на Хувър-Демпси и Сандлър (Hoover-Dempsey & Sandler) демонстрират многопластовия характер на родителското участие, което включва не само съдействие при домашните задачи, но и формулиране на очаквания, поддържане на ефективна комуникация и участие в процесите на вземане на решения. В резултат сътрудничеството семейство–училище се утвърждава като централен фокус на образователните изследвания и политики през последните десетилетия.

В гръцкия образователен контекст обаче наличните изследвания очертават по-фрагментирана картина. Макар учителите и родителите да признават значението на сътрудничеството, взаимодействието често се ограничава до формални и епизодични срещи—обикновено във връзка с оценките или поведенчески въпроси—вместо да приема устойчив и структуриран характер. Проучванията сочат, че социално-икономическите неравенства, ограничените институционални рамки и традиционните възприятия за ролите възпрепятстват изграждането на смислени партньорства между семействата и училищата. Вследствие на това, въпреки широкото признаване на ценността на родителското участие, практическото му реализиране варира значително, оставяйки открити въпросите как сътрудничеството може систематично да бъде укрепено в подкрепа на ученическите постижения.

Цел на изследването

Целта на настоящата дисертация е да изследва ролята на взаимодействието между семейството и училището при формирането на учебните постижения на учениците, със специален акцент върху възприятията на учителите относно родителското участие и сътрудничество. Чрез съчетаване на теоретичен и емпиричен анализ на начина, по който семействата и училищата взаимодействат, изследването цели да идентифицира кои форми на сътрудничество се

възприемат като най-ефективни, кои пречки възпрепятстват смисленото ангажиране и по какъв начин тези динамики повлияват академичните резултати на учениците. Посредством този анализ дисертацията се стреми да допринесе към международния и националния дебат за укрепване на партньорствата между семейство и училище, предлагайки изводи, които могат да информират образователната практика и политики в гръцкия контекст и извън него.

Задачи на изследването

За постигане на поставената цел дисертацията предприема следните изследователски задачи:

1. Да прегледа и синтезира теоретичната и емпиричната литература относно взаимодействието семейство–училище и неговото въздействие върху учебните постижения на учениците.
2. Да анализира релевантните политически и институционални документи, които рамкират сътрудничеството семейство–училище на европейско и международно равнище.
3. Да изследва възприятията на учителите относно родителското участие и сътрудничество чрез прилагане на структуриран въпросник.
4. Да интерпретира резултатите в светлината на съществуващата теория и практика, като открие импликациите за гръцкия образователен контекст.

Хипотези

1. Учители, които възприемат сътрудничеството между семейството и училището като смислено и ефективно, по-вероятно отчитат положителни ефекти върху академичните постижения на учениците.
2. Пречки като ограничени ресурси на родителите, липса на време или недостатъчна институционална подкрепа оказват отрицателно въздействие върху качеството на взаимодействието семейство–училище.

Емпирична методология

Емпиричната част на настоящата дисертация се основава на двукомпонентен методологически подход, съчетаващ качествен и количествен компонент. Качественият метод е реализиран чрез анализ на документи, фокусиран върху корпус от институционални и политически документи на Европейския съюз, ОИСР, ЮНЕСКО, УНИЦЕФ и национални рамки. Целта на този анализ беше да се

идентифицират повтарящи се теми и дискурси относно взаимодействието семейство–училище, включително неговото въздействие върху учебните постижения на учениците, формите на родителско участие, бариерите пред сътрудничеството и препоръчаните стратегии. Анализът на документи служи за очертаване на начина, по който международните и националните институции рамкират проблема, без да се прави опит за количествено измерване или генерализиране на преживения опит.

Количественият метод бе осъществен чрез структуриран въпросник, администриран на 256 учители в гръцка образователен контекст. Инструментът се състоеше предимно от въпроси с фиксирани отговори и бе предназначен да улови възприятията на учителите относно сътрудничеството между семейството и училището, факторите, които улесняват или възпрепятстват родителското участие, както и възприетите ефекти върху академичния напредък на учениците. Периодът на събиране на данни продължи приблизително 12 седмици — от март до юни 2025 г., през които участниците можеха да попълнят въпросника в удобно за тях време. В изследването бе приложена стратегия на удобна извадка (*convenience sampling*), с оглед достигане до широк кръг участници в гръцката образователна система.

Въпросникът бе разпространен електронно чрез онлайн платформи като Facebook и Viber, насочено към групи на учители, както и посредством покани по електронна поща. Участниците бяха насърчавани да споделят въпросника с колеги и познати учители, което улесни т.нар. „снежна топка“ при набирането на респонденти. Този подход позволи включването на учители от различни географски райони на Гърция и от началното и средното образование, като по този начин се повиши разнообразието на извадката. Данните бяха анализирани чрез описателна статистика с цел да се открият модели и честоти в отговорите на учителите.

Следва да се отбележи, че емпиричното изследване не е представително за цялата съвкупност от учители нито на национално, нито на международно равнище. Целта на проучването не е формулиране на генерализируеми статистически изводи, а по-скоро изследване на тенденции, открояване на възприятия и предоставяне на аналитични инсайти, които да информират последващи изследвания и политически дебати. Чрез съчетаването на анализ на

документи с резултатите от въпросника дисертацията предлага цялостен поглед върху феномена, като обвързва политическото и институционалното рамкиране на взаимодействието семейство–училище с възприятията на практиците на терен.

Подход и визия

Теоретичният и методологическият подход на настоящата дисертация е ситуиран преди всичко в полето на социологията на образованието. Взаимодействието между семейството и училището се анализира като социален процес, отразяващ структурите на неравенството, културните норми и институционалните практики, които формират образователния опит на децата. Тази социологическа перспектива позволява изследването да излезе отвъд индивидуалните нагласи и да разглежда сътрудничеството между семейства и училища като част от по-широки социални динамики.

Визията на изследването е да допринесе към социологическия дебат за образованието, като покаже как сътрудничеството семейство–училище може да функционира едновременно като ресурс за учене и като механизъм за насърчаване на равнопоставеността. Чрез ситуиране на гръцкия случай в по-широките международни дискусии дисертацията цели да открие социалните и институционалните условия, при които сътрудничеството между семейства и училища се превръща в решаващ фактор за академичния успех.

Структура на дисертацията

Настоящата дисертация е структурирана в четири основни глави, всяка от които разглежда отделно, но взаимосвързано измерение на отношенията между семейството, училището и учебните постижения на учениците.

Глава 1: Влиянието на семейството и училището върху учебните постижения полага теоретичните и емпиричните основи. В раздел 1.1 се анализира отношението „ученик – семейство“, като се обсъждат семейното участие, теорията за припокриващите се сфери на влияние, еволюцията на родителското участие и моделите на семейни взаимодействия. Подразделите третират още родителските практики, нагласите и очакванията на родителите, както и факторите, формиращи родителското участие във връзка с детето (като възраст, пол, учебни постижения и аз-концепция). Нов подраздел изследва социоекономическите и културните детерминанти на родителското

участие, обоснован от доказателства, че структурните неравенства силно медираат способността на семействата да си сътрудничат с училището и да подкрепят ученето. Раздел 1.2 се фокусира върху училищното взаимодействие в постиженията на децата, анализирайки училищната среда, педагогическите практики, отношенията учител – ученик, емоционалния климат, връзките с връстниците, мотивационните теории и класната интеракция. Взаимно разгледани, тези теми позиционират семейството и училището като ключови институции, определящи образователните траектории.

Глава 2: Взаимодействието семейство – училище премества анализа към интерфейса между двата социални контекста. Раздел 2.1 представя измеренията на сътрудничеството, включително ефектите му върху академичните постижения, качеството на отношенията родител – учител, климата на училището за семейства и учители, както и позитивните аспекти на родителското участие. Раздел 2.2 разглежда сътрудничеството в мултикултурни и разнообразни контексти, признавайки, че миграцията, многообразието и политиките за приобщаване преконфигурират както възможностите, така и предизвикателствата пред кооперацията. Раздел 2.3 въвежда ролята на цифровите технологии като медиатори на взаимодействието семейство – училище, оправдана от нарастващата зависимост от дигитални платформи за комуникация, особено след пандемията от COVID-19. Раздел 2.4 обсъжда бариерите и предизвикателствата пред ефективното сътрудничество, с акцент върху структурните, културните и институционалните ограничения, които затрудняват устойчивата кооперация. Раздел 2.5 синтезира емпиричните доказателства за връзката между сътрудничеството семейство – училище и ученическите резултати, а раздел 2.6 представя анализ на документи и синтез на констатациите. В съвкупност главата откроява както потенциала, така и сложността на сътрудничеството в съвременните образователни системи.

Глава 3: Методология на изследването представя емпиричната рамка на проучването. В нея се формулират целта и задачите на изследването, изследователските въпроси и хипотези, както и избраният изследователски дизайн. В следващите подраздели се описват генералната съвкупност и извадката, изследователският инструмент, както и неговата валидност и надеждност. Главата очертава още процедурата по събиране на данни, етичните

съображения и методите за анализ на данните, като завършва с методологичните ограничения на проучването. Емпиричните резултати и тяхната интерпретация са представени в разделите „Резултати“ и „Дискусия“ в същата глава.

Заклучение обобщава основните констатации на изследването, потвърждава изследователските хипотези и обсъжда техните теоретични и практически импликации. Представени са и препоръки за образователни политики и практики, насочени към укрепване на сътрудничеството между семейство и училище и намаляване на неравенствата, както и очертани приноси на изследването и насоки за бъдещи проучвания.

Ограничения

Както всяко емпирично изследване, и настоящата дисертация е подвластна на определени ограничения, които следва да бъдат отчетени. На първо място, емпиричните резултати не могат да се считат за представителни за цялата съвкупност от учители или семейства в Гърция. Размерът и обхватът на анкетното проучване не позволяват обобщения на национално равнище. По-скоро констатациите предоставят аналитични инсайти за тенденции и възприятия, които могат да информират последващи изследвания и да открият нови направления за проучване.

На второ място, самият методологически дизайн поставя ограничения. Използваният въпросник се състоеше предимно от въпроси с фиксирани отговори, които—макар полезни за количествен анализ—не винаги улавят в цялостната им сложност гледните точки на учителите относно сътрудничеството между семейството и училището. Подобно, качественият компонент на изследването—анализът на документи—бе ограничен до подбран корпус от институционални и политикически текстове. Тези документи онагледяват как взаимодействието семейство–училище се рамкира на ниво политики, но не непременно отразяват преживяната реалност на семействата и педагогическите специалисти.

И накрая, интерпретацията на резултатите е обусловена от изследователския дизайн. Проучването не цели установяване на причинно-следствени връзки, а по-скоро изследва асоциации, възприятия и тематични модели. Освен това контекстуални фактори, като локални училищни практики или социално-икономически различия между общностите, не можаха да бъдат изцяло обхванати в

рамките на тази дисертация. Въпреки посочените ограничения, изследването предлага ценни прозрения за динамиките на взаимодействието семейство–училище и полага основа за бъдещи научни и политически инициативи.

ГЛАВА 1: ВЛИЯНИЕТО НА СЕМЕЙСТВОТО И УЧИЛИЩЕТО ВЪРХУ УЧЕБНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ

Семейството представлява първичната среда на социализация и оказва решаващо въздействие върху образователните траектории на децата. Чрез предаването на ценности, нагласи, знания и културни норми то полага основите на когнитивното и емоционалното развитие. Образователното равнище на родителите, социално-икономическият статус и културният капитал — като езикови умения и запознаване с образователните кодове — формират възможностите на учениците за успех. Активното родителско участие в училищния живот, включително поддържането на комуникация с учителите и подкрепата на ученето у дома, засилва мотивацията, увереността и академичните постижения, като нерядко надделява над ефектите на демографските фактори. Обратно, ограниченото ангажиране се свързва с по-слаби резултати и снижен интерес към ученето.

Училището, като втората ключова институция, допълнително подпомага интелектуалния и емоционалния растеж чрез структурирано обучение и социализация. Качеството на преподаването, методите на обучение и взаимоотношенията учител–ученик са централни детерминанти на постиженията, докато училищният климат, връзките с връстниците и мотивацията също влияят върху ангажираността. Наличните данни показват, че практики като повтаряне на клас не подобряват ученето и вместо това възпроизвеждат неравенствата, особено за ученици в неблагоприятно положение. Следователно ученическите постижения са резултат от динамичното взаимодействие между семейството, училището и по-широкия социален контекст. Укрепването на сътрудничеството семейство–училище и гарантирането на висококачествено образование се очертават като най-ефективни стратегии за насърчаване на академичния успех и равнопоставеност.

1.1 Влияние на семейството

Семейството представлява първия и най-влиятелен контекст на социализация, който пряко формира ученето, нагласите и

очакванията на децата. Родителите предават ценности, модели на поведение и възгледи към образованието, като едновременно с това създават емоционалната и социалната среда, в рамките на която децата израстват. Това въздействие се проявява както структурно — чрез фактори като образователното равнище на родителите и социално-икономическия им произход — така и функционално, посредством родителски стилове, комуникация и емоционална подкрепа. Родителското участие, укрепването на самооценката, осигуряването на мотивация и установяването на учебни рутини са ключови елементи, които поддържат постиженията. Едновременно с това очакванията на родителите и начинът, по който те се комуникират, оказват силно влияние върху аз-концепцията, мотивацията и устойчивостта на учениците.

Влиянието на семейството е динамично и се променя в съответствие с възрастта и потребностите на детето — от пряка подкрепа в ранните училищни години до насочване и насърчаване на автономията през юношеството. Въпреки неравенствата, свързани със социалния и икономическия произход, позитивните нагласи на родителите, емоционалната топлина и последователността могат да компенсират неблагоприятните условия и да подпомогнат академичния напредък. В контекст на непрекъснати социални и технологични промени семейството остава стабилна референтна точка, предлагаща подкрепа, сигурност и ценности. Неговият принос към образователните траектории на децата е определящ, особено когато се съчетава с конструктивно сътрудничество с училището, което допълнително укрепва ученето и насърчава равнопоставеността на възможностите.

1.1.1 Родителско участие и взаимоотношения „ученик – семейство“

Родителското участие представлява един от най-решаващите фактори, които формират взаимоотношенията „ученик – семейство“ и пряко влияят върху образователните резултати. Активната ангажираност надхвърля съдействието при домашните работи и включва предаването на ценности, нагласи и очаквания, както и създаването на подкрепящ климат и ефективна комуникация. Чрез присъствие в училището, взаимодействия с учителите и насочване в домашната среда родителите укрепват мотивацията, самоувереността и чувството за отговорност у децата. Обратно, липсата на

ангажираност често се асоциира с по-ниска включеност и по-слаби академични постижения. Формата и интензитетът на родителското участие варират в зависимост от социално-икономическия произход, културните рамки и семейните обстоятелства, като фактори като полът на родителя или наличното време допълнително влияят върху степента на включване. Във всички случаи наличието на стабилни и подкрепящи отношения между семейството и ученика осигурява основа, която подпомага академичните постижения, психосоциалното развитие и ефективното сътрудничество с училището.

1.1.2 Теория за припокриващите се сфери на влияние

Теорията за припокриващите се сфери на влияние на Джеймс Л. Епстейн обяснява как семейството, училището и общността функционират като основни среди, които оформят ученето и развитието на децата. Тези сфери могат да действат автономно или да се припокриват, като степента на припокриване се влияе от фактори като възрастта на детето, семейните практики и училищните политики. В центъра на модела са поставени учениците, тъй като тяхното израстване зависи от качеството на взаимодействията между посочените контексти. Теорията включва както външните отношения между институциите, така и вътрешните, ежедневни взаимодействия—например комуникацията между родители и учители или сътрудничеството с инициативи на общността.

Съществен елемент на модела са шестте типа родителско участие, формулирани от Епстейн: родителстване, комуникация, доброволчество, учене у дома, участие във вземането на решения и сътрудничество с общността. Тези практики демонстрират как семействата, училищата и общностите могат да споделят отговорността за развитието на децата. Макар сферите никога да не се припокриват напълно, засиленото сътрудничество укрепва ученето и благополучието. В обобщение, теорията подчертава, че координираните усилия между трите среди създават най-благоприятните условия за учебни постижения.

1.1.3 Еволюция на родителското участие

Родителското участие се е изменяло във времето, адаптирайки се към промените в семейните структури, социално-икономическите условия и образователните очаквания. Ролята на полагащия грижи вече не се ограничава до биологичните родители, а може да включва баби и дядовци, роднини или членове на общността, които

подпомагат ученето на детето. Днес участието съчетава дейности, осъществявани в училище и у дома, като сътрудничеството и доверието между семействата и учителите се разглеждат като ключови за мотивацията, социалните умения и постиженията на децата. Сигурните и подкрепящи взаимоотношения, особено в ранните години, насърчават устойчивостта и полагат стабилни основи както за когнитивното, така и за социалното развитие.

Родителите изпълняват и множество роли: като партньори във взаимодействието, които подпомагат формирането на социални връзки; като наставници, предаващи културни и морални ценности; и като „спонсори“, които насочват и регулират преживяванията извън дома. Тези роли показват, че участието далеч надхвърля материалната подкрепа. Макар понятието да остава широко и да варира между културите, съвременните подходи акцентират върху гледните точки и стратегиите на самите родители, подчертавайки сложността на съвременния семеен живот и трайното му въздействие върху образователния успех на децата.

1.1.4 Модели на семейни взаимодействия

Стиловете на родителстване оказват съществено въздействие върху развитието на децата и училищните им постижения. Баумринд идентифицира три основни типа: авторитарен (строг, със силен акцент върху послушанието), пермисивен (широка свобода при минимална структура) и авторитетен (високи очаквания, съчетани с топлота и комуникация). Авторитетният стил е най-тясно свързан с положителни резултати като високи постижения, мотивация и социални умения, тъй като постига баланс между структура и подкрепа. Отношенията между семейството и училището също са еволюирали — от ограничени родителски роли към активно участие в управлението и реформите. Днес родителското участие се разглежда като форма на социален капитал, която подпомага както успеха на учениците, така и социалната равнопоставеност, подчертавайки значението на балансираните семейни взаимодействия и кооперативните партньорства.

1.1.5 Родителски практики

Родителските практики влияят върху ученето на децата още от най-ранните етапи, започвайки с езиковото развитие и огромяването преди постъпване в училище. Споделеното четене, подкрепата при домашните задачи, насърчаването и комуникацията с

учителите повишават постиженията, устойчивостта и самооценката, особено когато са съпроводени с емоционална опора. Авторитетните подходи—топлота, съчетана с ясни очаквания—са най-ефективни, докато последователното родителстване може частично да компенсира социално-икономическите неблагоприятни условия. Практиките се развиват с възрастта: пряка подкрепа в ранните години, структурирано насочване в началното училище и диалог с уважение към автономията през юношеството. Културните ценности и съвременни предизвикателства като дигиталното учене и COVID-19 допълнително оформят стратегиите, подчертавайки необходимостта от адаптивно, подкрепящо родителстване, което насърчава настойчивост и успех.

1.1.6 Нагласи и очаквания на родителите

Нагласите и очакванията на родителите са мощни предиктори за академичните постижения и личностното развитие. Когато родителите ценят образованието и формулират амбициозни, но реалистични цели, децата стават по-мотивирани, по-настойчиви и по-уверени. Подкрепящата комуникация подпомага устойчивостта и самооценката, докато прекомерният натиск или безразличието могат да породят стрес, дистанциране от ученето или ниска увереност. Тези очаквания взаимодействат с културния и социално-икономическия контекст: в семейства с повече ресурси амбициите се реализират по-лесно, докато неблагоприятно поставените семейства могат да срещнат затруднения въпреки еднакво високите надежди.

Очакванията се развиват във времето под влияние на родителския опит, взаимодействията с училището и наличната подкрепа. Съгласуваността между родители и учители засилва последователността и напредъка на учениците, докато несъответствията могат да възпрепятстват постиженията. Топлата, подкрепяща автономията комуникация на очакванията насърчава вътрешната мотивация, докато контролиращите подходи често водят само до външна мотивация. В съвременната дигитална епоха мониторингът на училищните резултати от страна на родителите е по-лесен, но трябва да бъде балансиран с насърчаване, а не с контрол. В обобщение, балансираните и подкрепящи очаквания играят централна роля за формирането на ученическата мотивация, ангажираност и дългосрочен успех.

1.1.7 Фактори на родителското участие, свързани с детето

Родителското участие в образованието е решаващ фактор за академичните постижения на децата, формирането на личността и социалните умения, но неговият обхват се определя от семейния произход, училищния контекст и индивидуалните потребности на детето. Семействата с по-високи социално-икономически и образователни ресурси обичайно проявяват по-голяма увереност и капацитет за активно ангажиране, докато поставените в неблагоприятна позиция семейства често срещат бариери като ограничено време, ресурси или недостатъчна запознатост с училищните практики. Едновременно с това характеристиките на детето и етапът на неговото развитие играят ключова роля: родителското участие обикновено е по-силно в ранните години, може да се засили при наличието на обучителни или поведенчески затруднения и има тенденция да намалява през юношеството с нарастващата автономия. Тези динамики подчертават необходимостта от гъвкави и приобщаващи стратегии от страна на училищата за поддържане на смислено сътрудничество със семействата в разнообразни контексти.

1.1.7.1 Образователен, социален и икономически статус на родителите

Образованието на родителите, социалният произход и икономическият статус оказват силно влияние върху степента на тяхното участие в училищния живот на децата. По-образованите родители по-често подкрепят ученето и поддържат редовна комуникация с учителите, докато тези с по-ограничени ресурси, продължително работно време, здравословни затруднения или езикови бариери често срещат препятствия при участието си в училищни дейности. Променящите се семейни структури и икономическият натиск също могат да намалят ангажираността, което обаче не винаги е признак на липса на интерес, а по-скоро на структурни ограничения, които лимитират възможностите на родителите да се включват активно.

1.1.7.2 Възраст и пол на детето

Родителското участие по правило е най-силно в ранните ученически години, когато децата се нуждаят от пряко насочване, но има тенденция да намалява през юношеството, въпреки запазената необходимост от подкрепа. Качеството на ангажираността е по-важно

от количеството: най-ефективни се оказват възрастово адекватните стратегии — като съдействие при домашните задачи за по-малките и мотивационно насочване за тийнейджърите. Полът също структурира родителските практики: момчетата по-често са подлагани на по-тесен надзор, докато при момичетата по-вероятно се насърчава емоционална подкрепа, която подпомага саморегулацията. В Гърция, както и в други контексти, участието е по-високо в началното образование и се диференцира по полови роли, а цифровите технологии въведоха нови форми на мониторинг и подкрепа. В обобщение, ефективната родителска ангажираност трябва гъвкаво да се адаптира както към възрастта, така и към пола, за да запази своята смисленост в хода на образователната траектория на ученика.

1.1.7.3 Постижения на детето

Академичните постижения на децата едновременно формират и се формират от родителското участие: успехът обикновено засилва ангажираността, докато слабите резултати могат да я намалят. Изследванията показват, че насърчването, високите очаквания и подкрепящата комуникация са по-ефективни от пряката помощ при домашните работи. Социално-икономическите фактори силно обуславят тази връзка: заможните семейства компенсират чрез ресурси като частни уроци, докато неблагоприятно поставените семейства е възможно да се дистанцират. Следователно постиженията функционират едновременно като резултат и като двигател на родителското участие.

1.1.7.4 Аз-образът на детето

Аз-образът на детето, формиран още от ранните взаимодействия в семейната среда, оказва силно влияние върху мотивацията, устойчивостта и учебните резултати. Подкрепящото родителско участие — чрез насърчване, високи, но реалистични очаквания и акцент върху усилието — подпомага изграждането на позитивни самоубеждения, вътрешен локус на контрол и нагласа за развитие, които от своя страна засилват постоянството и постиженията. Обратно, дистанцирането или критицизмът подкопават увереността и представянето. Както гръцки, така и международни изследвания потвърждават, че семейната подкрепа, включително ефективната комуникация и допълнителните възможности за учене, е ключова за формирането на академичния аз-образ на учениците и за дългосрочния им успех.

1.1.8. Социоикономически и културни детерминанти на родителското участие

Социоикономическите и културните условия играят решаваща роля при формирането на родителското участие в образованието, като влияят не само върху честотата, но и върху формите на ангажираност. Семействата с по-висок социално-икономически статус (SES) обикновено разполагат с повече ресурси, културен капитал и познаване на училищните системи, което им позволява да осигуряват обогатена домашна среда за учене, извънкласни възможности и потясна комуникация с учителите. За разлика от тях, семействата с по-нисък SES често срещат бариери като финансов натиск, ограничено време и по-слаба запознатост с институционалните практики, които ограничават активното участие въпреки високите амбиции за децата им. Културните норми също медират участието: в колективистичните общества родителите са склонни да акцентират върху уважението към учителите и общностните ценности, докато в индивидуалистичните контексти се насърчава по-пряко застъпничество за детето.

Мигрантските семейства могат да се сблъскат с допълнителни предизвикателства, като езикови бариери и културна непознатост, което води до по-малко видимо участие, но не непременно до по-слаб ангажимент към образованието. В обобщение, тези модели подчертават необходимостта училищата да възприемат приобщаващи подходи, които признават разнообразните форми на родителски принос и насърчават равнопоставени партньорства в различни социоикономически и културни контексти.

1.2 Влияние на училището

Влиянието на училището е решаващ фактор за формирането на академичните, социалните и емоционалните резултати на учениците, проявяващ се чрез класната среда, взаимоотношенията учител–ученик и институционалните структури. Различните теории за учене обясняват тези механизми по различен начин: бихевиоризмът акцентира върху подкреплението и ролята на наградите за насърчаване на участието и постоянството, макар критиците да предупреждават срещу прекомерната опора на външната мотивация; когнитивизмът разглежда учениците като активни обработватели на информация, при което учителите „скелеобразно“ надграждат знанието чрез обяснения, обратна връзка и стратегии за припомняне и разбиране, като същевременно признават необходимостта ученето

да се ситуира в по-широки социални контексти; конструктивизмът подчертава активната роля на учащите в изграждането на знанието чрез сътрудничество, диалог и проектно-базирани дейности, акцентирайки върху значението на социалното взаимодействие и ученическата агентивност. В съвкупност тези подходи показват, че училищата влияят върху постиженията не само чрез предаване на знания, но и чрез формиране на мотивация, автономия и социално развитие, поради което учителските практики, климатът в класната стая и възможностите за участие са централни за дългосрочния образователен успех.

1.2.1 Училищната среда като фактор за учене

Училищната среда — обхващаща материалните условия, класовия климат, взаимоотношенията и институционалната подкрепа — играе решаваща роля за формирането на ученическите постижения и развитието. Позитивната и безопасна среда засилва мотивацията, ангажираността и учебните резултати, докато недостатъчната инфраструктура, неефективните методи на преподаване и липсата на ресурси възпрепятстват напредъка. Изследвания, основани на екологични и социално-обучителни теории, показват, че множество нива на контекста — семейство, връстници, учители и по-широките училищни системи — взаимодействат, за да повлияят върху постиженията, като отношенията между учител и ученик, родителското участие и връстническата подкрепа се открояват като особено критични. Проучвания от различни контексти потвърждават, че когато училищата осигуряват безопасна материална база, ефективно преподаване, подкрепящи взаимодействия и силни връзки със семействата, учениците се представят по-добре както академично, така и социално. Обратно, среди, белязани от несигурност, недостиг на ресурси или слаба педагогика, допринасят за ниски резултати и отпадане от ангажираността. В обобщение, наличните доказателства подчертават, че качеството на училищната среда не е периферно, а централно за ученето; ефективните, добре обезпечени и подкрепящи контексти насърчават както академичния успех, така и благополучието на учениците.

1.2.2 Училищен климат и фактори на взаимодействието

Училищният климат, формиран от взаимоотношенията, сигурността и общата атмосфера, оказва силно въздействие върху ученическите постижения. Подкрепящите отношения между учители

и ученици повишават ангажираността и могат да компенсират социално-икономически неблагоприятия, докато негативният климат увеличава риска от дезангажиране и отпадане. Взаимодействията между връстниците също имат ключова роля: позитивните мрежи стимулират мотивацията и академичното усилие, а отрицателните влияния пречат за напредъка. В своята съвкупност социалната среда—включваща учители, връстници и училищната култура—създава условията, които оформят ученето и успеха на учениците.

1.2.3 Преподавателна среда

Преподавателната среда играе решаваща роля за формирането на ученическите постижения, тъй като знанията на учителите, организационните им умения и практиките в класната стая пряко влияят върху учебните резултати. Ефективните среди се отличават с ангажиращо преподаване, ясно формулирани цели и смислено оценяване, докато позитивните отношения учител–ученик насърчават мотивацията, автономията и чувството за принадлежност. Изследванията показват, че вариациите в преподавателските стратегии съществено влияят върху напредъка на учениците, като дидактическите подходи и формиращото оценяване са тясно свързани с академичното развитие. В крайна сметка качеството на преподаването остава един от най-мощните фактори при определянето на образователния успех.

1.2.4 Ролята на учителя и взаимодействието с учениците

Взаимоотношенията между учители и ученици са ключов фактор за формирането на средата в класната стая и оказват силно влияние както върху академичния успех, така и върху личностното развитие. Положителните взаимодействия учител–ученик насърчават мотивацията, увереността и чувството за принадлежност, като едновременно подпомагат емоционалната, поведенческата и когнитивната ангажираност. Учители, които проявяват грижа, предоставят насочване и реагират адекватно на потребностите на учениците, създават сигурна и стимулираща атмосфера, която засилва ученето и участието. Обратно, отношения, белязани от конфликт или липса на подкрепа, могат да възпрепятстват напредъка. В обобщение, ролята на учителя надхвърля преподаването и включва изграждане на смислени връзки, които поощряват автономията, постоянството и трайната страст към знанието.

1.2.5 Емоционалната връзка между учители и ученици

Емоционалната връзка между учители и ученици е краеъгълен камък на ефективното учене, тъй като изгражда доверие, мотивация и чувство за принадлежност, които пряко влияят върху академичното представяне и личностното израстване. Положителните, подкрепящи взаимодействия насърчават учениците да поемат рискове, да се ангажират по-дълбоко с ученето и да развиват устойчивост, като едновременно подобряват поведението в клас и социалните умения. Учители, които проявяват искрена грижа, уважение и интерес към своите ученици, създават безопасна среда, укрепваща самоувереността и вътрешната мотивация. Обратно, негативните или дистанцирани отношения могат да доведат до дезангажираност, слаби резултати и дори отпадане от училище. В крайна сметка, силните емоционални връзки между учители и ученици подпомагат не само академичния успех, но и по-широкото социално и емоционално развитие.

1.2.6 Взаимоотношенията с връстниците

Взаимоотношенията с връстниците играят решаваща роля за академичния напредък и социално-емоционалното развитие на учениците, тъй като подкрепящите приятелства насърчават сътрудничеството, саморегулацията и мотивацията, като същевременно намаляват поведенческите проблеми. Позитивната връстническа динамика осигурява чувство за принадлежност и модели за ценности, свързани с ученето, като допринася за самооценката и активното участие в клас. Обратно, негативни взаимодействия като тормоз или изключване подкопават благополучието и постиженията, често водейки до дезангажираност и тревожност. Учителите имат централна роля за формирането на тези динамики: като насърчават приобщаването, уважението и сътрудничеството, те косвено укрепват връзките между връстниците и намаляват конфликтите. Изследванията допълнително подчертават, че силното чувство за принадлежност и свързаност в класната стая не само смекчават ефектите от неблагоприятните условия, но и удовлетворяват базовата психологическа потребност на учениците от свързаност, което от своя страна засилва устойчивостта, вътрешната мотивация и дългосрочния академичен успех.

1.2.7 Теория на мотивацията и образователната перспектива

Теорията за мотивацията подчертава централната роля на учителите за насърчаване на ученическата ангажираност и постижения чрез адресиране на емоционалните и психологическите потребности. Положителните взаимоотношения учител–ученик, характеризирани с грижа, насърчаване и конструктивна обратна връзка, засилват вътрешната мотивация на учениците и създават подкрепящи учебни среди, в които участието и сътрудничеството процъфтяват. Теории като нивото на стремеж у Левин и рамката за самоопределение на Деси и Райън подчертават значението на компетентността, автономията и принадлежността като ключови двигатели на мотивацията. Когато тези потребности са удовлетворени, учениците развиват увереност, постоянство и по-силно чувство за цел, които от своя страна поддържат академичния успех.

1.2.8 Класната интеракция

Класната интеракция играе решаваща роля за формирането на мотивацията, ангажираността и академичния успех на учениците. Положителните взаимоотношения между учител и ученик и активното участие в дискусии укрепват чувството за принадлежност, компетентност и увереност, които са тясно свързани с по-високи постижения. Изследванията последователно показват, че учениците, които се включват в класов диалог, колаборативни задачи и обучение, основано на въпроси, развиват по-силни аналитични умения, настойчивост и социална компетентност. Едновременно с това участието в часовете действа като защитен фактор, намалявайки вероятността от дезангажираност, отсъствия или негативни поведения. В крайна сметка, когато учителите култивират уважителен и приобщаващ класов климат, насърчаващ изследователското мислене и сътрудничеството, учениците не само се представят по-добре академично, но и развиват устойчивост и дългосрочна отдаденост към ученето.

ГЛАВА 2: ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ СЕМЕЙСТВО И УЧИЛИЩЕ

2.1 Измерения на сътрудничеството между семейство и училище

Сътрудничеството между семейство и училище е жизненоважен фактор за академичното и социалното развитие на учениците, като осигурява приемственост и подкрепа в домашната и училищната среда. Ефективното функциониране на семейството и силните отношения родител–учител създават стабилност, доверие и открита комуникация — елементи, които засилват ангажираността и представянето на децата. Родителското участие, било чрез домашни практики като подкрепа при домашни работи, било чрез училищни дейности като срещи и доброволчество, последователно показва положителни ефекти върху ученическите постижения.

Въпреки това сътрудничеството често е затруднено от социално-икономически неравенства, културни и езикови бариери и институционални ограничения в училищата. За преодоляването на тези препятствия са необходими стратегии като гъвкава комуникация, програми за образование на родители и културно отзивчиви практики. Когато училищата и семействата работят заедно по приобщаващ и уважителен начин, те създават подкрепящи среди, които насърчават академичния успех, социалното развитие и устойчивостта.

2.1.1. Влияние на взаимодействията между училище и семейство върху академичните постижения

Сътрудничеството между училище и семейство е решаващ фактор за академичния успех на учениците, тъй като овластените и ангажирани родители по-вероятно подкрепят ученето чрез комуникация с учителите, структурирани рутини и насърчаване. Изследванията показват, че ангажираността — като мониторинг на домашните задачи, открит диалог и подкрепящ домашен климат — корелира с по-високи постижения, мотивация и настойчивост. Качеството на семейната среда, включително топлота, стабилност и позитивни очаквания, допълнително укрепва резултатите, докато споделената отговорност и взаимното уважение между родители и учители максимизират ползите. В обобщение, балансираните партньорства между семействата и училищата са ключови предиктори както за академичното представяне, така и за дългосрочната мотивация за учене.

2.1.2. Взаимоотношения родител – учител/училище

Взаимоотношенията между родител и учител са краеъгълен камък на ефективното сътрудничество между семейството и училището, като оформят не само академичните постижения, но и социалното и емоционалното развитие на децата. Доверието, уважението и взаимното признаване на ролите са ключови елементи за изграждането на това партньорство, тъй като родителите се ангажират по-активно, когато се чувстват ценени като партньори в ученето. Училищата, които насърчават откритата комуникация, канят родителите да участват във вземането на решения и създават приветлива атмосфера, укрепват сътрудничеството и установяват трайни, позитивни връзки. В крайна сметка ефективното взаимодействие се опира на конструктивни нагласи, равнопоставеност и споделена отговорност, позволявайки на учителите и семействата съвместно да подкрепят израстването и успеха на децата.

2.1.3. Училищен климат за семействата и учителите

Позитивният училищен климат за семействата и учителите се изгражда върху доверие, открита комуникация и споделен ангажимент към решаването на проблеми. Когато училищата създават приветлива и приобщаваща среда, родителите се чувстват ценени и мотивирани да участват, а учителите се възползват от по-силни партньорства, които подпомагат ученето на учениците. Въпреки това, смислената ангажираност изисква повече от обикновено канене на родителите — тя зависи от активните усилия на училището да формира атмосфера, която привлича, информира и подкрепя всички семейства, включително и тези с ограничена запознатост с образователните системи. Чрез гарантиране на достъпност и взаимно уважение училищата могат да развият продуктивни отношения семейство–училище, които допринасят за цялостното развитие и успех на учениците.

2.1.4. Положителни аспекти на родителското участие

Родителското участие носи съществени ползи за академичното и личностното развитие на учениците, като създава подкрепяща и интегративна среда за учене. Когато домът и училището си сътрудничат ефективно, децата изпитват последователност между контекстите, които оформят тяхното интелектуално, социално и емоционално израстване. Изследванията потвърждават, че

родителската ангажираност оказва положително въздействие върху постиженията, мотивацията, поведението и дългосрочните стремежи — независимо от социално-икономическия произход. Отвъд академичните измерения, ангажирани родители укрепват устойчивостта и адаптивността на децата, подпомагайки ги да се справят с предизвикателствата в училище. В обобщение, активното участие на семейството подсилва връзките между дома, училището и общността, полагайки основите за успеха и благополучието на учениците.

2.2. Сътрудничество между семейство и училище в мултикултурни и разнообразни контексти

В мултикултурни контексти сътрудничеството между семейство и училище се формира под влиянието на миграционни процеси, културни норми и езикови бариери. Въпреки че мигрантските и малцинствените семейства често придават висока стойност на образованието, ограничената езикова компетентност, непознаването на училищните системи или изключващи практики могат да възпрепятстват активното участие, което понякога се тълкува погрешно като липса of интерес. Международните данни показват, че стратегии като многоезикова комуникация, културни събития и изграждане на доверие укрепват сътрудничеството и подобряват резултатите на учениците. Ефективните партньорства изискват културно отзивчиви подходи, които ценят знанията на семействата, адресират бариерите и насърчават приобщаващи, равнопоставени рамки, гарантирайки едновременно академични постижения и социална кохезия.

2.3. Цифрови технологии като медиатори на сътрудничеството между семейство и училище

Цифровите технологии играят централна роля в сътрудничеството между семейство и училище, като предлагат гъвкави канали за комуникация чрез приложения, електронна поща и учебни платформи, които позволяват на родителите да проследяват напредъка и да взаимодействат с учителите независимо от време и разстояние. Пандемията от COVID-19 подчерта както ползите от дигиталните инструменти за поддържане на приемственост, така и техните предизвикателства, особено неравенствата в достъпа и цифровата грамотност. Макар технологията да насърчава прозрачността и изграждането на общност, прекомерната зависимост

от нея може да подкопае автономията на учениците или да изключи уязвими семейства. Най-ефективни се оказват хибридните подходи, съчетаващи цифрова и присъствена комуникация, заедно с обучение на учителите за приобщаваща и етична употреба, които в съвкупност укрепват сътрудничеството.

2.4. Барieri и предизвикателства пред ефективното сътрудничество

Барьерите пред ефективното сътрудничество между семейство и училище произтичат от социоекономически, културни, институционални и технологични фактори, които взаимно се пресичат и ограничават смислената ангажираност. Семействата с поограничени ресурси често нямат време, финансови възможности или достатъчна запознатост с училищните практики, докато мигрантските и малцинствените семейства могат да се сблъскат с допълнителни езикови и културни барieri при липса на адекватна институционална подкрепа. От страната на училището голямата натовареност, ограниченото обучение и бюрократичните ограничения стесняват възможностите на учителите за поддържане на трайно сътрудничество. Нагласовите предизвикателства — като недоверие на родителите към училищата или възприемането от учителите на родителското участие като намеса — допълнително отслабват партньорствата. Цифровото разделение също усложнява взаимодействието, тъй като неравният достъп до технологии, различните нива на дигитална грамотност и опасенията относно поверителността или безличната комуникация могат да изключат част от семействата. В своята съвкупност тези препятствия подчертават необходимостта от приобщаващи стратегии, които адресират едновременно структурните неравенства и релационната динамика, за да се разгърне пълният потенциал на партньорствата семейство–училище за успеха на учениците.

2.5. Емпирични доказателства за взаимодействието семейство–училище и ученическите постижения

Наличният корпус от емпирични данни убедително потвърждава, че взаимодействието между семейство и училище играе решаваща роля за формирането на ученическите постижения — не само в академичен план, но и по отношение на мотивацията, ангажираността и социално-емоционалното развитие. Метаанализи и международни изследвания последователно подчертават, че родителското участие — в частност

високите очаквания, подкрепящата комуникация и активната ангажираност в домашната среда — корелира с по-добро представяне по четене, математика и природни науки, дори когато се контролират ефектите на социално-икономическия статус. Доклади на ЮНЕСКО, ОИСР и УНИЦЕФ допълнително показват, че сътрудничеството между семейства и училища укрепва устойчивостта, благополучието и дългосрочния образователен успех, а гръцките изследвания потвърждават тези констатации, като демонстрират, че ефективното родителско участие намалява отпадането и подобрява резултатите. В същото време литературата акцентира, че качеството на сътрудничеството е по-важно от неговата честота: автентичната ангажираност има по-силен ефект от повърхностното включване.

Паралелно с това възприятията на учителите разкриват нюансирано разбиране за тази взаимовръзка. Педагозите признават мощното влияние на училището върху постиженията, но подчертават, че неговата ефективност е обусловена от семейния произход, социално-икономическите неравенства и образователното равнище на родителите. Гръцките изследвания показват, че макар учителите да ценят родителското участие, те често предпочитат структурирани и подкрепящи форми на сътрудничество, а не пряка родителска намеса в педагогическите решения. Опитът, допълнителната квалификация и по-високата академична подготовка оформят възгледите на учителите: по-опитните и високообразовани педагози са склонни да оценяват значението на иновативните преподавателски методи и устойчивата родителска ангажираност, особено в приобщаващи образователни среди. В своята съвкупност доказателствата подчертават, че сътрудничеството семейство–училище не е едноизмерен процес, а многопластово явление, което изисква взаимно доверие, непрекъсната комуникация и контекстуално чувствителни практики, за да бъдат максимизирани ползите му за ученето и развитието на учениците.

2.6. Анализ на документи

Анализът на документи изследва как международните и националните политически текстове концептуализират сътрудничеството между семейство и училище и родителското участие, като откроява тяхната значимост за ученическите постижения, равнопоставеността и социалната кохезия. Чрез качествен подход бяха анализирани 18 ключови документа на ЕС,

ОИСР, ЮНЕСКО, УНИЦЕФ и национални рамки, със фокус върху четири тематични направления: въздействието на сътрудничеството върху постиженията, формите на взаимодействие, бариерите и неравенствата, както и политиките и стратегиите. Резултатите показват, че политическият дискурс последователно подчертава положителните ефекти на родителското участие върху академичното представяне и благополучието, като същевременно идентифицира социално-икономически, културни и институционални бариери, които възпрепятстват участието. Успоредно с това документите предлагат стратегии като приобщаваща комуникация, професионално обучение за учители и структурирани рамки за ангажиране, позиционирайки родителското участие като системен приоритет. Макар тези изводи да отразяват предимно институционални перспективи, а не преживения опит, те предоставят ценен контекст за разбирането на начина, по който образователните системи рамкират и насърчават сътрудничеството между семейство и училище.

2.6 .1. Синтез на констатациите

Синтезът на констатациите показва, че международните и европейските организации последователно рамкират сътрудничеството между семейство и училище като ключов детерминант на ученическите постижения, равнопоставеността и благополучието. Въпреки различията в обхвата, документите се сближават около четири основни теми: (а) родителското участие има измеримо въздействие върху постиженията, предотвратяването на отпадането и социално-емоционалното развитие; (б) сътрудничеството приема разнообразни форми — от домашна подкрепа до структурирана комуникация, участие в управлението и ангажиране на общността; (в) значими бариери — като социално-икономическо неравенство, културни и езикови различия и институционални ограничения — лимитират равнопоставеното участие; и (г) политическите препоръки подчертават необходимостта от структурирани рамки, обучение на учители, приобщаващи възможности и системни инвестиции. Макар тези изводи да отразяват по-скоро политическия дискурс, отколкото преживения опит, те предоставят важни прозрения за начина, по който институциите концептуализират и насърчават родителското участие, като по този начин осигуряват ценен контекст за интерпретацията на емпиричните резултати в следващия етап на изследването.

ГЛАВА 3: МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

3.1 Цел и задачи на изследването

Целта на настоящото изследване е да проучи възприятията на учителите относно ролята на взаимодействието семейство–училище и родителското участие за формирането на ученическите постижения в Гърция. Докато международната литература подчертава значението на образованието на родителите, техните нагласи и очаквания, както и училищни фактори като методи на преподаване и училищен климат, наличните емпирични данни относно това как гръцките учители оценяват относителния принос на тези измерения са ограничени. Поради това изследването цели да предложи систематичен анализ на възгледите на учителите в гръцкия образователен контекст, като използва количествени данни, събрани чрез въпросник, разпространен сред педагози от различни образователни степени.

Чрез ситуиране на възприятията на учителите в по-широки теоретични и политически рамки, изследването допринася за разбирането на динамиките на сътрудничеството семейство–училище в Гърция и на възприетото му влияние върху успеха на учениците.

В съответствие с тази всеобхватна цел, изследването се ръководи от следните задачи:

1. Да се изследват възприятията на гръцките учители относно влиянието на родителските фактори (като образование, нагласи, очаквания и ангажираност) върху представянето на децата.
2. Да се проучат възприятията на гръцките учители за училищно базираните фактори (методи на преподаване, учебно съдържание, обратна връзка, лидерство и училищен климат) във връзка с ученическите постижения.
3. Да се анализира дали характеристиките на учителите в Гърция (като години професионален опит и образователна степен) са свързани с техните възгледи за сътрудничеството семейство–училище и неговото въздействие.
4. Да се изследва възприетата роля на социално-икономическите и културните условия в Гърция за формирането на родителското участие и влиянието му върху резултатите на учениците.
5. Да се идентифицират възгледите на гръцките учители относно предизвикателствата и възможностите за укрепване на

сътрудничеството родител–училище в рамките на гръцката образователна система.

3.2 Изследователски въпроси

Въз основа на целта и задачите на изследването бе формулиран набор от изследователски въпроси с цел операционализиране на проучването на възприятията на учителите относно сътрудничеството семейство–училище и неговото въздействие върху ученическите постижения в Гърция. Тези въпроси целят да обхванат както общите възгледи на учителите за влиянието на семейството и училището, така и начините, по които собствените им характеристики оформят тези възприятия.

Съответно, изследването се ръководи от следните изследователски въпроси:

- Какви са възприятията на учителите относно степента на родителското влияние върху представянето на децата?
- Какви са възприятията на учителите за величината на училищното влияние върху представянето на децата?
- В каква степен учителите смятат, че образователното равнище на родителите влияе върху представянето на децата?
- Кои фактори, според учителите, влияят върху сътрудничеството между родители и училище?
- Съществува ли връзка между годините педагогически опит на учителите и възприятието им за ролята на сътрудничеството родител–училище за подобряване на ученическите постижения?
- Съществува ли връзка между образователната степен на учителите и възприятието им за ролята на дидактическите методи в ученическия успех?

3.3 Изследователски дизайн

Настоящото изследване възприема количествен изследователски дизайн, тъй като неговата основна цел е систематично да измери и анализира възприятията на учителите относно сътрудничеството семейство–училище и родителската ангажираност във връзка с ученическите постижения в Гърция.

В рамките на този подход изследването има описателен характер, доколкото цели да представи ясна картина за възгледите на учителите относно влиянието на родителските и училищно обусловените фактори върху представянето на учениците. Едновременно с това то

е и корелационно, тъй като изследва възможните зависимости между характеристиките на учителите (напр. години професионален опит, образователна степен) и техните възприятия за ролята на сътрудничеството семейство–училище и дидактическите методи. Този двоен фокус—върху описанието и върху корелациите—осигурява едновременно обзор на доминиращите възгледи и анализ на подлежащите взаимовръзки.

Изборът на този дизайн се обосновава от изследователските цели: описателните елементи адресират въпросите, свързани с общите възприятия на учителите, докато корелационният анализ е необходим за проверка на хипотезите относно влиянието на професионалните характеристики на учителите. В съвкупност тези измерения гарантират, че изследването може да обхване както широтата, така и дълбочината на учителските перспективи върху факторите, които влияят на ученическия успех.

3.4 Генерална съвкупност и извадка

Целевата генерална съвкупност на изследването се състои от училищни учители в Гърция. Учителите са избрани като единица на анализа, тъй като те пряко участват във формирането на учебния процес и поддържат регулярни взаимодействия със семействата, предоставяйки по този начин ценна информация за динамиките на сътрудничеството между семейство и училище и неговото въздействие върху представянето на учениците.

В изследването е приложена стратегия на удобна извадка. Въпросниците бяха разпространени електронно чрез онлайн платформи като Facebook и Viber до групи участващи учители в страната, както и по електронна поща до учители, като същевременно те бяха насърчени да го споделят със свои познати и приятели учители. Този подход позволи включването на учители от различни географски райони на Гърция и от различни образователни степени, като по този начин се увеличи разнообразието на извадката. Извадката на изследването включва $N = 256$ учители. Следва да се отбележи, че поради използването на удобна извадка и метода „снежна топка“, резултатите от настоящото изследване не могат да се считат за представителни за цялата съвкупност от гръцки учители. Вместо това те предоставят индикативни прозрения за доминиращите възприятия и взаимовръзки в рамките на изследваната извадка от 256 участници.

3.5 Изследователски инструмент

Изследователският инструмент, използван в настоящото изследване, е структуриран въпросник, разработен с цел да улови възприятията на учителите относно факторите, влияещи върху ученическите постижения, и ролята на сътрудничеството семейство–училище в Гърция. Въпросникът е организиран в две основни части. Първата част събира демографски данни, включително пол, възраст, години преподавателски опит и образователен профил, за да се улесни анализът по подгрупи и да се изследват потенциални зависимости между характеристиките на учителите и техните възприятия.

Втората част се състои от твърдения с затворен тип отговори по петстепенна скала на Ликърт, групирани в три тематични раздела:

Влияние на семейството – Този раздел изследва възгледите на учителите относно степента, в която образованието на родителите, техните очаквания, нагласи и подкрепа в домашната среда допринасят за представянето на учениците. Твърденията адресират въпроси като ролята на образователните постижения на родителите, подсилването на училищните уроци у дома и въздействието на родителската ангажираност или липсата ѝ върху резултатите на учениците.

Влияние на училището – Тук се оценяват възприятията на учителите за училищно обусловените фактори при формирането на постиженията. Твърденията са фокусирани върху учебното съдържание, методите на преподаване, обратната връзка, училищното лидерство, климата и ресурсите, отразявайки доколко учителите възприемат условията в училище като детерминанти на ученето.

Взаимодействие семейство–училище – Третият раздел изследва възгледите на учителите за качеството и ефекта от сътрудничеството между семействата и училищата. В него се включват практиките за комуникация, срещите родител–учител, съвместното формулиране на цели, родителското доброволчество и участието във вземането на решения, както и потенциални бариери като езикови или социално-икономически ограничения.

3.6 Валидност и надеждност

Валидността на въпросника бе осигурена чрез съдържателна валидност, тъй като твърденията му бяха разработени въз основа на утвърдени теоретични модели и емпирични изследвания за взаимодействието семейство–училище и бяха съгласувани с изследователските въпроси на проучването. Въпросите бяха

формулирани ясно и достъпно, с цел минимизиране на погрешните тълкувания. Надеждността бе подкрепена чрез последователното използване на петстепенна скала на Ликърт, както и чрез логическата последователност и тематичното групиране на твърденията, които подпомогнаха вътрешната консистентност и кохерентност.

3.7 Процедура по събиране на данни

Данните бяха събрани чрез онлайн структуриран въпросник, разпространен електронно в периода март–юни 2025 г. посредством платформи като Facebook и Viber, както и чрез покани по електронна поща. Участниците бяха насърчавани да споделят въпросника с колеги, което улесни ефекта на „снежна топка“. Този подход позволи включването на учители от различни географски райони на Гърция и от началното и средното образование, като по този начин се увеличи разнообразието на извадката. Участието беше доброволно, анонимно и основано на информирано съгласие, в резултат на което бяха получени разнообразни, но непредставителни данни.

3.8 Изследователска етика

Проучването следваше утвърдените етични стандарти за изследвания в социалните науки. Участието беше доброволно, основано на информирано съгласие, като на респондентите бе гарантирано правото да се оттеглят по всяко време без последствия. Анонимността и поверителността бяха стриктно защитени: не се събираха лични идентификатори, а данните се съхраняваха сигурно в съответствие с изискванията на GDPR. Всички отговори бяха използвани единствено за академични цели, при пълно спазване на етичните насоки на приемащата институция.

3.9 Анализ на данните

Събраните чрез въпросниците данни бяха въведени и анализирани с IBM SPSS Statistics v. 27.0. Анализът включваше използване на описателна статистика (честоти, проценти) с цел да се представи обзор на характеристиките на извадката и да се обобщят отговорите на учителите в основните раздели на въпросника.

3.10 Ограничения на методологията

Както всяко емпирично изследване, и настоящото проучване има ограничения, които следва да бъдат отчетени. На първо място, използването на удобна извадка означава, че резултатите не могат да се считат за напълно представителни за всички учители в Гърция, а по-скоро за индикативни модели в рамките на извадката. На второ

място, опирането на самоотчетни въпросници може да е внесло субективност, тъй като отговорите отразяват лични възприятия и е възможно да са повлияни от социалната желателност или индивидуалния опит. Форматът със затворени отговори, макар и подходящ за количествен анализ, ограничи дълбочината на отговорите. Накрая, изследването предоставя моментна снимка, улавяйки възгледите на учителите в конкретен момент, а не дългосрочни тенденции. Въпреки тези ограничения, методологията предлага ценни прозрения и стабилна основа за бъдещи изследвания върху сътрудничеството семейство–училище в гръцкия образователен контекст.

3.11 Резултати

В тази глава се представят резултатите относно възприятията на учителите за взаимодействието между семейство и училище и неговото въздействие върху ученическите постижения. Излагат се демографските характеристики на респондентите, изследват се предпочитаните форми на родителско участие, идентифицират се основните бариери пред сътрудничеството и се анализира как кооперацията се свързва с академичните резултати.

ДИСКУСИЯ

Настоящото изследване разгледа възприятията на гръцките учители относно факторите, които формират ученическите постижения, като открие ролята на семейството, училището и тяхното сътрудничество. Учителите подчертаха, че родителските нагласи, очаквания и образователно равнище са решаващи, макар и не детерминиращи влияния, признавайки, че постиженията се оформят в рамките на по-широки социално-икономически условия. Те също така отбелязаха, че ниската родителска ангажираност и образователните неравенства ограничават възможностите на децата.

На равнище училище учебната програма, педагогиката и ресурсната осигуреност бяха възприемани като най-силните детерминанти на ученето, докато лидерството и училищният климат се оценяваха по-предпазливо поради системни ограничения. Сътрудничеството между семейства и училища по принцип се одобрява, особено в структурирани форми като целенасочена комуникация и срещи, но бяха отчетени бариери като социално-икономически неравенства, време и езикови затруднения, което подкрепя Хипотеза 2. Характеристиките на учителите също

модифицират възприятията: по-опитните учители оценяват по-високо сътрудничеството (в подкрепа на Хипотеза 1), докато притежаващите по-висока квалификация акцентират върху дидактическите методи. В обобщение, резултатите потвърждават, че ученическите постижения възникват от взаимодействието между семейството, училището и кооперацията между тях, което подчертава необходимостта от приобщаващи политики за укрепване на партньорствата и намаляване на неравенствата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящото изследване показва, че ученическите постижения произтичат от динамичното взаимодействие между семейството, училището и тяхното сътрудничество. Гръцките учители подчертаха значението на родителските очаквания, нагласи и образователен произход, като същевременно признават неравенствата, които ограничават родителската ангажираност. Училището се разглежда като централно чрез учебната програма, педагогиката и ресурсите, макар лидерството и климатът да се оценяват по-предпазливо. Сътрудничеството между семейството и училището се одобрява широко, особено под формата на комуникация и регулярни срещи, докато по-участнически роли — като съвместно вземане на решения или работилници — се посрещат с определен скептицизъм.

Комбинацията от анализ на документи и учителски възприятия потвърди двете хипотези: сътрудничеството е свързано с подобрени ученически постижения, но бариери като социално-икономически неравенства, времеви ограничения и институционални лимити намаляват неговата ефективност. Установено бе също, че професионалните характеристики на учителите — особено опитът и по-високата квалификация — влияят върху признаването на значимостта на кооперацията и на дидактическите практики.

Наред с тези заключения, изследването откроява и практически импликации. Политиките следва да укрепват структурирани и устойчиви партньорства семейство–училище чрез гъвкави срещи, цифрови инструменти и приобщаващи рамки. Неблагодетелстваните семейства се нуждаят от целенасочена подкрепа, а обучението на учителите трябва да се фокусира върху комуникационни стратегии и културно отзивчиви практики. Накрая, осигуряването на равнопоставен достъп до ресурси между училищата

е от решаващо значение за намаляване на неравенствата. В своята съвкупност тези препоръки подчертават необходимостта от приобщаващи и контекстуално чувствителни стратегии, които да позволят на семействата и училищата ефективно да работят заедно за насърчаване на образователния успех.

ПРИНОСИ И ПРЕПОРЪКИ

Настоящото изследване допринася към литературата, като предоставя емпирични данни от Гърция, където проучванията върху възприятията на учителите за сътрудничеството семейство–училище са ограничени. То показва, че учителите възприемат ученическите постижения като функция едновременно на семейни и училищни фактори, но ограничавани от неравенства и системни бариери. Докато акцентират върху родителските очаквания, нагласи и образование, те същевременно подчертават значението на учебното съдържание, педагогиката и ресурсите, като проявяват по-предпазливи оценки спрямо лидерството и училищния климат.

В практически план изследването откроява стойността на структурираното и смислено сътрудничество, особено чрез комуникация, регулярни срещи и гъвкави формати. Скептицизмът на учителите към работилници, доброволчество или роли във вземането на решения подсказва необходимост от стратегии, които насърчават кооперацията, като същевременно зачитат професионалните граници.

Предложения за бъдещи изследвания включват: интегриране на перспективите на родители и ученици; прилагане на качествени подходи за по-задълбочени инсайти; както и провеждане на сравнителни или лонгитюдни проучвания. От гледна точка на политики и практика, резултатите подчертават важността от намаляване на неравенствата в родителската ангажираност, интегриране на обучение за работа със семейства в учителската подготовка и разработване на приобщаващи рамки, които укрепват партньорствата семейство–училище. В цялост изследването ситуира възгледите на гръцките учители в международния дискурс, показвайки, че макар сътрудничеството да е универсално необходимо, стратегиите трябва да бъдат контекстуално чувствителни, справедливи и устойчиви.

САМООЦЕНКА НА ПРИНОСА В ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ

1. Това е първото систематично докторско изследване в Гърция, фокусирано върху ролята на взаимодействието семейство–училище за ученическите постижения, което интегрира както теоретични модели, така и емпирични доказателства..
2. Разработена е всеобхватна концептуална рамка, която съчетава социологически теории (Епстийн, Хувър-Демпси и Сандлър, Коулман, Бурдийо) със съвременни перспективи относно родителското участие, училищния климат и комуникацията между учители и родители.
3. Събрани са оригинални емпирични данни от 256 учители чрез структурирани въпросници, допълнени с анализ на документи от европейски и международни политически рамки, което осигурява устойчиви прозрения за възприятията и практиките на сътрудничеството семейство–училище.
4. Резултатите разкриват многоизмерното въздействие на родителската ангажираност, училищното лидерство и комуникационните структури върху мотивацията и постиженията на учениците, като открояват едновременно улесняващите фактори и бариерите пред ефективното сътрудничество.
5. Дисертацията предлага практически импликации за образователната политика, подготовката на учители и училищното лидерство, като предлага стратегии за укрепване на партньорството дом–училище, намаляване на неравенствата и подобряване на академичните и социално-емоционалните резултати на учениците.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

- Bouchouna, I. (2024). Attitudes and expectations of parents in students'school achievement. *KNOWLEDGE-International Journal*, 63(2), 187-192.
- Bouchouna, I. (2024). Enhancing children's achievement: the crucial role of school interaction and environment in learning. *KNOWLEDGE-International Journal*, 63(2), 205-209.
- Bouchouna, I. (2024). Family-School Interaction in Student Achievement. *Doctoral Students in Science*. 7. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 7th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 14.12 – 15.12.2023, pp. 546 – 552, ISSN 2738-8328.
- Bouchouna, I. (forthcoming 2025). The Power of Connection: How School Interactions Drive Academic Excellence. *Doctoral Students in Science*. 8. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 8th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 18.12.2024.

SOUTH- WEST UNIVERSITY
"NEOPHYT RILSKI"
FACULTY OF PHILOSOPHY
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY

ILIANA CHRISTOS BOUCHOUNA

ABSTRACT

On a dissertation on:

“Family-school interaction in student achievement”

For acquiring of educational and scientific degree “Doctor” Area of
high education: 3. Social, Economic and Legal Sciences,
Professional field: 3.1 Sociology, anthropology and cultural
sciences, Field: “Sociology”

Scientific supervisor: Prof. DSc. Valentina Milenkova

Blagoevgrad, 2026

In terms of structure and content, the dissertation contains four main chapters, Discussion, Conclusion and Recommendations. Scientific contributions and publications on the topic of the dissertation. The dissertation has a total volume of 202 pages, which include 32 tables, 32 graphs and 1 figure. The cited literature covers 311 titles.

The dissertation was discussed and directed for defense by the Department of Sociology at the Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski" Blagoevgrad.

The Scientific Jury is comprised of:

Internal members:

1. Assoc. Prof. Mario Petrov Marinov, Dr.
2. Assoc. Prof. Petrana Grozdanova Stoykova, Dr.

Alternate member: Prof. Dobrinka Peycheva, D.Sc.

External members:

1. Prof. Albena Ilieva Nakova-Manolova, D.Sc.
2. Prof. Dr. Bogdana Yordanova Todorova, D.Sc.
3. Prof. Dr. Mariana Mateeva Petrova, Dr.

Alternate member: Assoc. Prof. Todorka Dimova Kineva, Dr.

The defense of the doctoral dissertation will be held on 16.03.2026 at 11:00 p.m. in Hall 342 of the Faculty of Law 1 of the South-West University "Neofit Rilski" Blagoevgrad.

The materials for the defense are available in the office of the Department of Sociology on the third floor, First Building of the South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

CONTENTS

INTRODUCTION	4
CHAPTER 1: FAMILY AND SCHOOL INFLUENCE ON STUDENT ACHIEVEMENT	11
1.1. Family influence.....	12
1.1.1. Parental Involvement and the Student–Family Relationship.....	12
1.1.2. Theory of Overlapping Spheres of Influence	13
1.1.3. The Evolution of Parental Involvement.....	13
1.1.4. Patterns of Family Interactions.....	14
1.1.5. Parenting Practices	14
1.1.6. Attitudes and Expectations of Parents	14
1.1.7. Parental Participation Factors Concerning Child	15
1.1.8. Socioeconomic and Cultural Determinants of Parental Involvement.....	16
1.2. School influence	17
1.2.1. The School Environment as a Learning Factor	18
1.2.2. School Climate and Interactional Factors.....	18
1.2.3. Teaching environment	18
1.2.4. The teacher’s role and the interaction with students.....	19
1.2.5. The emotional relation between teachers and students.....	19
1.2.6. The relations with the peers.....	19
1.2.7. Motivation theory and the educational perspective	20
1.2.8. The classroom interaction.....	20
CHAPTER 2: FAMILY–SCHOOL INTERACTION.....	20
2.1. Dimensions of Family–School Cooperation.....	20
2.1.1. Effect of school–family interactions on academic achievement	21
2.1.2. Parent-teacher/school relationship.....	21
2.1.3. School climate for families and teachers	21
2.1.4. Positive aspects of parental participation	22
2.2. Family–School Cooperation in Multicultural and Diverse Contexts	22
2.3. Digital Technologies as Mediators of Family–School Cooperation	22

2.4. Barriers and Challenges in Effective Cooperation	23
2.5. Empirical Evidence on Family–School Interaction and Student Achievement.....	23
2.6. Document Analysis.....	24
2.6.1. Synthesis of Findings.....	25
CHAPTER 3: RESEARCH METHODOLOGY	25
3.1. Research Purpose and Objectives.....	25
3.2. Research Questions.....	26
3.3. Research Design	27
3.4. Population and Sample	27
3.5. Research Instrument	28
3.6. Validity and Reliability of the Instrument	28
3.7. Data Collection Procedure.....	29
3.8. Research Ethics.....	29
3.9. Data Analysis.....	29
3.10. Limitations.....	29
3.11. Results	30
DISCUSSION.....	30
CONCLUSIONS	30
CONTRIBUTIONS AND SUGGESTIONS	31
SELF-ASSESSMENT OF CONTRIBUTIONS IN THE PhD THESIS ..	32
PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION	33

INTRODUCTION

Education is a fundamental factor in improving quality of life, and its impact begins in early childhood. The family environment plays a decisive role in shaping children’s achievements, emotional well-being, and motivation to learn. Research highlights that effective education requires the active collaboration of students, parents, and teachers, with

family involvement acting as a key predictor of long-term academic success.

Parental engagement has been linked to improved homework completion, higher exam performance, and stronger student participation. Beyond academic outcomes, families transmit values, provide role models, and foster self-esteem and adaptability. At the same time, socioeconomic conditions directly affect school attendance and educational progress, illustrating how family structures and resources shape opportunities for learning and development.

Equally important is the interaction between family and school, as both institutions share the responsibility of supporting children's growth. Parents and teachers together create the conditions for emotional regulation, resilience, and social adjustment, ensuring that students are equipped to meet cognitive and behavioral challenges. This partnership emphasizes the complementary roles of home and school as the two central environments influencing children's educational trajectories.

Finally, teacher-student relationships constitute a vital dimension of academic and personal development. Positive relationships foster safe and motivating learning environments, while negative ones may hinder progress and affect well-being. Teachers and families, acting in collaboration, provide the foundation for children's motivation, resilience, and overall success, highlighting the importance of a strong home-school connection in contemporary education.

Research problem

The central research problem addressed in this thesis lies in the persistent gap between the recognized importance of family-school interaction and the inconsistent ways it is implemented in practice. While a rich body of international and national literature highlights that parental involvement, teacher-parent communication, and a positive school climate are crucial for enhancing students' learning outcomes, empirical evidence shows significant variation across contexts. In many cases, cooperation remains superficial or limited to formal occasions, such as reporting grades or addressing behavioural issues, rather than being integrated into the daily life of the school. This inconsistency raises questions about the extent to which family-school interaction genuinely contributes to student achievement and under what conditions it becomes most effective.

Moreover, in the Greek educational context, the issue gains particular importance given the socio-economic transformations, cultural

expectations, and challenges faced by both schools and families. Teachers acknowledge the role of parents in shaping students' learning opportunities, yet barriers such as limited parental resources, lack of systematic frameworks for cooperation, and unequal access to support hinder the potential benefits of family–school partnerships. Thus, the research problem centres on examining how educators perceive the role of family–school interaction, which forms of cooperation are considered most influential for academic success, and how these insights can inform policies and practices aimed at strengthening collaboration for improved student achievement. Accordingly, while the theoretical framework draws on international research, the empirical investigation of this dissertation is conducted within the Greek educational system.

Description of the situation in the research field

Research in the field of family–school interaction consistently underscores the significance of parental involvement and school–family cooperation for students' academic achievement and socio-emotional development. International studies, including meta-analyses and large-scale assessments such as PISA, highlight that students whose parents actively support learning at home, communicate with teachers, and participate in school life tend to achieve higher learning outcomes. At the same time, theoretical models such as Epstein's overlapping spheres of influence or Hoover-Dempsey and Sandler's framework demonstrate the multifaceted nature of parental involvement, which includes not only assistance with homework but also expectations, communication, and participation in decision-making. This has positioned family–school cooperation as a central focus of educational research and policy in recent decades.

In the Greek educational context, however, research reveals a more fragmented picture. While teachers and parents recognise the importance of cooperation, interaction is often confined to formal and episodic encounters, typically around grades or behavioural concerns, rather than sustained and structured engagement. Studies indicate that socio-economic disparities, limited institutional frameworks, and traditional perceptions of roles hinder the development of meaningful partnerships between families and schools. As a result, although the value of parental involvement is widely acknowledged, its practical implementation varies greatly, leaving unanswered questions about how cooperation can be systematically strengthened to support student achievement.

Aim of the research

The aim of this dissertation is to investigate the role of family–school interaction in shaping student achievement, with a particular focus on teachers’ perceptions of parental involvement and cooperation. By combining a theoretical and empirical exploration of how families and schools interact, the study seeks to identify which forms of cooperation are perceived as most effective, what barriers hinder meaningful engagement, and how these dynamics influence students’ academic outcomes. Through this analysis, the dissertation aspires to contribute to the international and national debate on strengthening family–school partnerships, offering insights that can inform educational practice and policy in the Greek context and beyond.

Research Tasks

To achieve this aim, the dissertation undertakes the following research tasks:

1. To review and synthesise the theoretical and empirical literature on family–school interaction and its impact on student achievement.
2. To analyse relevant policy and institutional documents that frame family–school cooperation at European and international levels.
3. To investigate teachers’ perceptions of parental involvement and cooperation through the use of a structured questionnaire.
4. To interpret the findings in light of existing theory and practice, highlighting implications for the Greek educational context.

Hypotheses

H1: Teachers who perceive family–school cooperation as meaningful and effective are more likely to report positive effects on students’ academic achievement.

H2: Barriers such as limited parental resources, time constraints, or insufficient institutional support negatively influence the quality of family–school interaction.

Empirical Methodology

The empirical part of this dissertation is based on a dual methodological approach that combines a qualitative and a quantitative component. The qualitative method is represented by the document analysis, which focused on a corpus of institutional and policy documents from the European Union, OECD, UNESCO, UNICEF and national

frameworks. The purpose of this analysis was to identify recurring themes and discourses around family–school interaction, including its impact on student achievement, forms of parental participation, barriers to cooperation, and recommended strategies. Document analysis served to highlight how international and national institutions frame the issue, without attempting to quantify or generalise lived experiences.

The quantitative method was carried out through a structured questionnaire administered to 256 teachers in the Greek educational context. The instrument consisted primarily of closed-ended questions, designed to capture teachers’ perceptions of family–school cooperation, the factors that facilitate or hinder parental involvement, and the perceived effects on students’ academic progress. The data collection period lasted approximately 12 weeks, from March to June 2025, during which participants could complete the questionnaire at their convenience. The study applied a convenience sampling strategy in order to reach a wide range of participants within the Greek education system.

The questionnaire was distributed electronically through online platforms such as Facebook and Viber, targeting groups of teachers, as well as through email invitations. Participants were also encouraged to share the questionnaire with colleagues and acquaintances who were teachers, thus facilitating a snowball effect. This approach allowed for the inclusion of teachers from different geographical areas of Greece and from primary and secondary education, thus enhancing the diversity of the sample. The data were analysed through descriptive statistics to reveal patterns and frequencies in teachers’ responses.

It should be noted that the empirical research is not representative of the entire teacher population, either at the national or international level. The aim of the study is not to produce generalisable statistical conclusions, but rather to explore tendencies, highlight perceptions, and provide insights that can inform further research and policy discussions. By combining document analysis with the questionnaire results, the dissertation offers a comprehensive view of the phenomenon, connecting the policy and institutional framing of family–school interaction with the perceptions of practitioners in the field.

Approach and vision

The theoretical and methodological approach of this dissertation is primarily situated within the field of the sociology of education. Family–school interaction is analysed as a social process that reflects structures of

inequality, cultural norms, and institutional practices shaping the educational experiences of children. This sociological perspective allows the study to move beyond individual attitudes and to examine cooperation between families and schools as part of broader social dynamics.

The vision of the study is to contribute to the sociological debate on education by showing how family–school collaboration can function as both a resource for learning and a mechanism for promoting equity. By situating the Greek case within wider international discussions, the dissertation seeks to highlight the social and institutional conditions under which cooperation between families and schools becomes a decisive factor for academic success.

Structure of the Dissertation

This thesis is structured in four main chapters, each of which addresses a distinct yet interrelated dimension of the relationship between family, school, and student achievement.

Chapter 1: Family and School Influence on Student Achievement provides the theoretical and empirical foundations. Section 1.1 examines the student–family relationship, discussing family involvement, the theory of overlapping spheres of influence, the evolution of parental involvement, and patterns of family interactions. Subsections also address parenting practices, parental attitudes and expectations, and factors shaping parental participation in relation to the child (such as age, gender, performance, and self-concept). A new subsection explores the socioeconomic and cultural determinants of parental involvement, justified by evidence showing that structural inequalities strongly mediate the capacity of families to engage with schools and support learning. Section 1.2 focuses on school interaction in children’s achievement, analyzing the school environment, teaching practices, teacher–student relationships, emotional climate, peer relations, motivational theory, and classroom interaction. Together, these topics situate the family and school as core institutions influencing educational trajectories.

Chapter 2: Family–School Interaction moves the analysis to the interface between these two environments. Section 2.1 presents the dimensions of cooperation, including its effects on academic achievement, the quality of parent–teacher relationships, the climate of the school for families and teachers, and the positive aspects of parental participation. Section 2.2 addresses family–school cooperation in multicultural and diverse contexts, acknowledging that migration, diversity, and inclusion

policies reshape both the opportunities and challenges for cooperation. Section 2.3 introduces the role of digital technologies as mediators of family–school cooperation, justified by the increasing reliance on digital platforms for communication, especially after the COVID-19 pandemic. Section 2.4 discusses the barriers and challenges in effective cooperation, emphasizing structural, cultural, and institutional constraints that hinder sustained collaboration. Section 2.5 synthesizes empirical evidence on the association between family–school cooperation and student outcomes, while Section 2.6 provides a document analysis and synthesis of findings. Collectively, this chapter highlights both the promise and complexity of cooperation in contemporary education systems.

Chapter 3: Research Methodology presents the empirical framework of the study. It sets out the research purpose and objectives, the research questions and hypotheses, and the chosen research design. Further subsections describe the population and sample, the research instrument, and its validity and reliability. The chapter also outlines the data collection procedure, the ethical considerations, and the methods of data analysis, concluding with the study’s methodological limitations. The empirical results and their interpretation are presented in the Results and Discussion sections of the same chapter.

Conclusion summarizes the key findings of the study, confirms the research hypotheses, and discusses their theoretical and practical implications. It also presents recommendations for educational policy and practice aimed at strengthening family–school cooperation and reducing inequalities, as well as outlining the study’s contributions and directions for future research.

Limitations

Like all empirical research, the present dissertation is subject to certain limitations that must be acknowledged. First, the empirical findings cannot be considered representative of the entire population of teachers or families in Greece. The sample size and scope of the questionnaire survey do not allow for generalisations at the national level. Rather, the findings provide insights into tendencies and perceptions that can inform further research and open new avenues for investigation.

Second, the methodological design itself presents limitations. The questionnaire employed consisted primarily of closed-ended questions, which, while useful for quantitative analysis, may not fully capture the complexity of teachers’ perspectives on family–school cooperation.

Similarly, the qualitative component of the study, the document analysis, was limited to a selected corpus of institutional and policy texts. These documents illustrate how family–school interaction is framed at the policy level, but they do not necessarily reflect the lived realities of families and educators.

Finally, the interpretation of the results is constrained by the research design. The study does not aim to establish causal relationships but rather to explore associations, perceptions, and thematic patterns. Moreover, contextual factors, such as local school practices or socio-economic differences across communities, could not be fully captured within the scope of this dissertation. Despite these limitations, the study offers valuable insights into the dynamics of family–school interaction and provides a foundation for future research and policy initiatives.

CHAPTER 1: FAMILY AND SCHOOL INFLUENCE ON STUDENT ACHIEVEMENT

Family constitutes the primary environment of socialization and has a decisive impact on children’s learning trajectories. By transmitting values, attitudes, knowledge, and cultural norms, it provides the foundation for cognitive and emotional development. Parental education, socio-economic status, and cultural capital—such as language skills and familiarity with educational codes—shape students’ opportunities for success. Active parental involvement in school life, including communication with teachers and support for learning at home, enhances motivation, confidence, and academic performance, often outweighing the effects of demographic factors. In contrast, limited engagement is linked to weaker outcomes and diminished interest in learning.

The school, as the second major institution, further supports intellectual and emotional growth through structured teaching and socialization. Quality of instruction, teaching methods, and teacher–student relationships are central determinants of achievement, while school climate, peer relations, and motivation also influence engagement. Evidence shows that practices such as grade repetition do not improve learning and instead reinforce inequalities, particularly for disadvantaged students. Thus, student achievement results from the dynamic interplay between family, school, and the broader social context. Strengthening family–school cooperation and ensuring high-quality education emerge as the most effective strategies for promoting academic success and equity.

1.1. Family influence

The family represents the first and most influential context of socialization, directly shaping children's learning, attitudes, and expectations. Parents transmit values, behavioral patterns, and perspectives toward education, while at the same time creating the emotional and social environment within which children grow. This influence operates both structurally—through factors such as parental education and socioeconomic background—and functionally, through parenting styles, communication, and emotional support. Parental involvement, the reinforcement of self-esteem, the provision of motivation, and the establishment of learning routines are key elements that sustain achievement. At the same time, parents' expectations and the way they are communicated strongly affect students' self-concept, motivation, and resilience.

Family influence is dynamic, changing in line with the child's age and needs—from direct support in the early school years to guidance and encouragement of autonomy during adolescence. Despite inequalities linked to social and economic background, positive parental attitudes, emotional warmth, and consistency can offset disadvantages and promote academic progress. In a context of ongoing social and technological change, the family remains a stable reference point, offering support, security, and values. Its contribution to children's educational trajectories is decisive, especially when combined with constructive cooperation with the school, which further enhances learning and fosters equity in opportunities.

1.1.1. Parental Involvement and the Student–Family Relationship

Parental involvement represents one of the most decisive factors shaping the student–family relationship and directly influencing educational outcomes. Active participation extends beyond homework assistance to the transmission of values, attitudes, and expectations, as well as the creation of a climate of support and communication. Through their presence at school, interactions with teachers, and guidance at home, parents strengthen children's motivation, self-confidence, and sense of responsibility. Conversely, lack of involvement is often associated with lower engagement and weaker academic performance. The form and intensity of parental participation vary depending on socioeconomic background, cultural frameworks, and family circumstances, while factors such as parental gender or available time further affect the degree of

engagement. In all cases, the existence of a stable and supportive family–student relationship provides a foundation that enhances academic achievement, psychosocial development, and effective cooperation with the school.

1.1.2. Theory of Overlapping Spheres of Influence

Joyce L. Epstein’s Theory of Overlapping Spheres of Influence explains how family, school, and community function as the main environments shaping children’s learning and development. These spheres may operate independently or overlap, with the extent of overlap influenced by factors such as the child’s age, family practices, and school policies. Students are placed at the center of the model, as their growth depends on the quality of interactions among these contexts. The theory includes both external relationships between institutions and internal, day-to-day interactions—such as communication between parents and teachers or collaboration with community initiatives.

A key element of the model is Epstein’s six types of parental involvement: parenting, communicating, volunteering, learning at home, decision-making, and collaboration with the community. These practices highlight how families, schools, and communities can share responsibility for children’s development. While the spheres will never fully overlap, increasing cooperation strengthens learning and well-being. Overall, the theory underscores that coordinated efforts among all three environments create the most supportive conditions for student achievement.

1.1.3. The Evolution of Parental Involvement

Parental involvement has changed over time, adapting to shifts in family structures, socio-economic conditions, and educational expectations. The role of caregiver is no longer limited to biological parents but may include grandparents, relatives, or community members who support a child’s learning. Today, involvement combines school-based and home-based activities, with collaboration and trust between families and teachers seen as crucial for children’s motivation, social skills, and achievement. Secure and supportive relationships, especially in the early years, foster resilience and lay strong foundations for both cognitive and social development.

Parents also take on multiple roles: as interactional partners who help children form social ties, as instructors transmitting cultural and moral values, and as sponsors who guide and regulate experiences outside the home. These roles show that involvement extends far beyond material

support. While the concept remains broad and varies across cultures, recent approaches emphasize parents' own perspectives and strategies, underlining the complexity of modern family life and its enduring impact on children's educational success.

1.1.4. Patterns of Family Interactions

Parenting styles significantly shape children's development and school performance. Baumrind identified three main types: authoritarian (strict and obedience-focused), permissive (freedom with little structure), and authoritative (high expectations combined with warmth and communication). The authoritative style is most strongly linked to positive outcomes such as achievement, motivation, and social skills, as it balances structure with support. Family-school relations have also evolved, moving from limited parental roles to active participation in governance and reform. Today, parental involvement is seen as a form of social capital that promotes both student success and social equity, underscoring the value of balanced family interactions and cooperative partnerships.

1.1.5. Parenting Practices

Parenting practices influence children's learning from the earliest stages, starting with language and literacy before school. Shared reading, homework support, encouragement, and teacher communication enhance achievement, resilience, and self-esteem, especially when paired with emotional support. Authoritative approaches—warmth combined with clear expectations—are most effective, while consistent parenting can partly offset socio-economic disadvantages. Practices evolve with age: direct support in early years, structured guidance in primary school, and dialogue with respect for autonomy in adolescence. Cultural values and recent challenges such as digital learning and COVID-19 further shape strategies, underscoring the need for adaptable, supportive parenting that fosters persistence and success.

1.1.6. Attitudes and Expectations of Parents

Parental attitudes and expectations are powerful predictors of academic achievement and personal development. When parents value education and set ambitious yet realistic goals, children become more motivated, persistent, and confident. Supportive communication fosters resilience and self-esteem, while excessive pressure or indifference can create stress, disengagement, or low confidence. These expectations

interact with cultural and socio-economic contexts: in resource-rich families, aspirations are more easily realized, while disadvantaged families may struggle despite equally high hopes.

Expectations also evolve over time, shaped by parental experiences, school interactions, and available support. Alignment between parents and teachers enhances consistency and student progress, while misalignment may hinder achievement. Warm and autonomy-supportive communication of expectations promotes intrinsic motivation, whereas controlling approaches often produce only extrinsic motivation. In today's digital age, parental monitoring of school performance is easier but must be balanced with encouragement rather than control. Overall, balanced and supportive expectations play a central role in fostering students' motivation, engagement, and long-term success.

1.1.7. Parental Participation Factors Concerning Child

Parental participation in education is a decisive factor for children's academic achievement, personality development, and social skills, but its extent is shaped by family background, school context, and the child's individual needs. Families with higher socio-economic and educational resources are generally more confident and able to engage actively, while disadvantaged families often face barriers such as limited time, resources, or familiarity with school practices. At the same time, the child's characteristics and developmental stage play a key role: parental involvement is usually stronger in early years, may increase in cases of learning or behavioral difficulties, and tends to decline during adolescence as independence grows. These dynamics highlight the need for flexible and inclusive strategies by schools to sustain meaningful collaboration with families across diverse contexts.

1.1.7.1. Parents' educational, social, and economic standing

Parents' education, social background, and economic status strongly affect their level of involvement in their children's schooling. Educated parents are more likely to support learning and maintain communication with teachers, while those with fewer resources, long working hours, health challenges, or language barriers often face difficulties participating in school activities. Changing family structures and economic pressures can also reduce involvement, though this does not always indicate a lack of interest but rather structural constraints that limit parents' capacity to engage.

1.1.7.2. Age and gender of the youngster

Parental involvement is generally strongest in the early school years, when children require direct guidance, but tends to decline during adolescence, despite the continued need for support. The quality of involvement matters more than quantity, with age-appropriate strategies—such as homework assistance for younger children and motivational guidance for teenagers—proving most effective. Gender also shapes parental practices: boys often receive closer supervision, while girls are more likely to be encouraged through emotional support that fosters self-regulation. In Greece, as in other contexts, involvement is higher in primary education and differentiated by gender roles, while digital technologies have introduced new forms of monitoring and support. Overall, effective parental engagement must adapt flexibly to both age and gender to remain meaningful across the student’s educational trajectory.

1.1.7.3. Childs’ performance

Children’s academic performance both shapes and is shaped by parental involvement: success often increases engagement, while poor performance may reduce it. Research shows that encouragement, high expectations, and supportive communication are more effective than direct homework help. Socio-economic factors strongly condition this relationship, with affluent families compensating through resources like tutoring, while disadvantaged families may disengage. Thus, performance functions as both an outcome and a driver of parental participation.

1.1.7.4. Child's self-concept

A child’s self-concept, shaped from early interactions at home, strongly influences motivation, resilience, and academic outcomes. Supportive parental involvement—through encouragement, high expectations, and emphasis on effort—fosters positive self-beliefs, internal locus of control, and a growth mindset, which in turn enhance perseverance and achievement. Conversely, disengagement or criticism undermines confidence and performance. Both Greek and international research confirm that family support, including communication and supplementary learning opportunities, is central in building students’ academic self-concept and long-term success.

1.1.8. Socioeconomic and Cultural Determinants of Parental Involvement

Socioeconomic and cultural conditions play a decisive role in shaping parental involvement in education, influencing not only how often

but also in what ways families engage. Families with higher socioeconomic status (SES) typically have more resources, cultural capital, and familiarity with school systems, allowing them to provide enriched home learning environments, extracurricular opportunities, and closer communication with teachers. By contrast, families from lower SES backgrounds often face barriers such as financial pressures, limited time, and less familiarity with institutional practices, which restrict active participation despite high aspirations for their children. Cultural norms also mediate involvement: in collectivist societies, parents tend to emphasize respect for teachers and community values, while in individualist contexts, they are encouraged to advocate more directly for their child.

Immigrant families may experience additional challenges such as language barriers and cultural unfamiliarity, resulting in less visible participation but not necessarily weaker commitment to education. Overall, these patterns highlight the need for schools to adopt inclusive approaches that acknowledge diverse forms of parental contribution and foster equitable partnerships across different socioeconomic and cultural contexts.

1.2. School influence

School influence is a decisive factor in shaping students' academic, social, and emotional outcomes, operating through classroom environments, teacher–student relationships, and institutional structures. Different learning theories explain these mechanisms: behaviorism emphasizes reinforcement and the role of rewards in encouraging participation and persistence, though critics warn against overreliance on extrinsic motivation; cognitivism highlights students as active processors of information, with teachers scaffolding knowledge through explanations, feedback, and strategies that promote retention and understanding, while also acknowledging the need to situate learning within broader social contexts; and constructivism underscores the active role of learners in building knowledge through collaboration, dialogue, and project-based activities, stressing the importance of social interaction and student agency. Together, these approaches reveal that schools influence achievement not only by transmitting knowledge but also by fostering motivation, autonomy, and social development, making teacher practices, classroom climate, and opportunities for participation central to long-term educational success.

1.2.1. The School Environment as a Learning Factor

The school environment, encompassing physical conditions, classroom climate, relationships, and institutional support, plays a decisive role in shaping student achievement and development. A positive and safe environment enhances motivation, engagement, and learning outcomes, while inadequate infrastructure, poor teaching methods, and lack of resources hinder progress. Research grounded in ecological and social learning theories shows that multiple layers of context—family, peers, teachers, and wider school systems—interact to influence achievement, with teacher-student relationships, parental involvement, and peer support emerging as especially critical. Studies from diverse contexts confirm that when schools provide safe facilities, effective teaching, supportive interactions, and strong connections with families, students perform better academically and socially. Conversely, environments marked by insecurity, resource shortages, or weak pedagogy contribute to low performance and disengagement. Overall, the evidence highlights that the quality of the school environment is not peripheral but central to learning, with effective, well-resourced, and supportive contexts fostering both academic success and student well-being.

1.2.2. School Climate and Interactional Factors

School climate, shaped by relationships, safety, and atmosphere, strongly influences student achievement. Supportive teacher-student relationships enhance engagement and can help offset socioeconomic disadvantages, while negative climates increase the risk of disengagement and dropout. Peer interactions also play a key role, as positive networks encourage motivation and academic effort, whereas negative influences can hinder progress. Together, the social environment of teachers, peers, and school culture creates conditions that shape students' learning and success.

1.2.3. Teaching environment

The teaching environment plays a decisive role in shaping student achievement, as teachers' knowledge, organizational skills, and classroom practices directly influence learning outcomes. Effective environments are marked by engaging instruction, clear goals, and meaningful assessment, while positive teacher-student relationships foster motivation, autonomy, and a sense of belonging. Research shows that variations in teaching strategies significantly affect students' progress, with instructional approaches and formative assessment strongly linked to academic

development. Ultimately, the quality of teaching remains one of the most powerful factors in determining educational success.

1.2.4. The teacher's role and the interaction with students

The relationship between teachers and students is a key factor in shaping the classroom environment and strongly influences both academic success and personal development. Positive teacher-student interactions foster motivation, confidence, and a sense of belonging, while also supporting emotional, behavioral, and cognitive engagement. Teachers who show care, provide guidance, and respond effectively to students' needs create a secure and stimulating atmosphere that enhances learning and participation. Conversely, relationships marked by conflict or lack of support can hinder progress. Overall, the teacher's role extends beyond instruction to building meaningful connections that encourage autonomy, persistence, and a lasting passion for learning.

1.2.5. The emotional relation between teachers and students

The emotional relationship between teachers and students is a cornerstone of effective learning, as it builds trust, motivation, and a sense of belonging that directly influence academic performance and personal growth. Positive, supportive interactions encourage students to take risks, engage more deeply in learning, and develop resilience, while also enhancing classroom behavior and social skills. Teachers who show genuine care, respect, and interest in their students create safe environments that strengthen self-confidence and intrinsic motivation. Conversely, negative or distant relationships can lead to disengagement, poor performance, and even dropout. Ultimately, strong emotional bonds between teachers and students foster not only academic success but also broader social and emotional development.

1.2.6. The relations with the peers

Peer relationships play a decisive role in students' academic progress and socio-emotional development, as supportive friendships foster cooperation, self-regulation, and motivation, while reducing behavioral problems. Positive peer dynamics provide companionship and models for learning-related values, contributing to self-esteem and active classroom participation. Conversely, negative interactions such as bullying or exclusion undermine well-being and achievement, often leading to disengagement and anxiety. Teachers are central in shaping these dynamics: by promoting inclusivity, respect, and collaboration, they indirectly strengthen peer ties and reduce conflict. Research further

highlights that strong feelings of belonging and classroom connectedness not only buffer the effects of disadvantage but also satisfy students' basic psychological need for relatedness, which in turn enhances resilience, intrinsic motivation, and long-term academic success.

1.2.7. Motivation theory and the educational perspective

Motivation theory highlights the central role of teachers in fostering students' engagement and achievement by addressing their emotional and psychological needs. Positive teacher-student relationships, characterized by care, encouragement, and constructive feedback, enhance students' intrinsic motivation and create supportive learning environments where participation and collaboration thrive. Theories such as Lewin's level of aspiration and Deci and Ryan's self-determination framework emphasize the importance of competence, autonomy, and belonging as key drivers of motivation. When these needs are met, students develop confidence, perseverance, and a stronger sense of purpose, which in turn sustain academic success.

1.2.8. The classroom interaction

Classroom interaction plays a decisive role in shaping students' motivation, engagement, and academic success. Positive teacher-student relationships and active participation in discussions foster a sense of belonging, competence, and confidence, which are closely linked to higher achievement. Research consistently shows that students who engage in classroom dialogue, collaborative tasks, and question-based learning develop stronger analytical skills, persistence, and social competence. At the same time, classroom participation acts as a protective factor, reducing the likelihood of disengagement, absenteeism, or negative behaviors. Ultimately, when teachers cultivate respectful and inclusive classroom climates that encourage inquiry and collaboration, students not only perform better academically but also develop resilience and long-term commitment to learning.

CHAPTER 2: FAMILY-SCHOOL INTERACTION

2.1. Dimensions of Family-School Cooperation

Family-school cooperation is a vital factor in students' academic and social development, providing continuity and reinforcement across home and school contexts. Effective family functioning and strong parent-teacher relationships create stability, trust, and open communication, all of

which enhance children’s engagement and performance. Parental involvement, whether through home-based practices like supporting homework or school-based activities such as meetings and volunteering, consistently shows positive effects on student achievement.

However, cooperation is often challenged by socioeconomic inequalities, cultural and linguistic barriers, and institutional limitations within schools. To overcome these obstacles, strategies such as flexible communication, parent education programs, and culturally responsive practices are needed. When schools and families work together in inclusive and respectful ways, they create supportive environments that foster academic success, social development, and resilience.

2.1.1. Effect of school–family interactions on academic achievement

School–family cooperation is a decisive factor in students’ academic success, as empowered and engaged parents are more likely to support learning through communication with teachers, structured routines, and encouragement. Research shows that involvement—such as homework monitoring, open dialogue, and a supportive home climate—correlates with higher achievement, motivation, and persistence. The quality of the family environment, including warmth, stability, and positive expectations, further strengthens outcomes, while shared responsibility and mutual respect between parents and teachers maximize benefits. Overall, balanced partnerships between families and schools are key predictors of both academic performance and long-term motivation for learning.

2.1.2. Parent-teacher/school relationship

The parent–teacher relationship is a cornerstone of effective family–school cooperation, shaping not only academic achievement but also children’s social and emotional development. Trust, respect, and mutual recognition of roles are key elements in building this partnership, as parents are more engaged when they feel valued as learning partners. Schools that foster open communication, invite parental participation in decision-making, and create a welcoming atmosphere strengthen collaboration and establish durable, positive bonds. Ultimately, effective cooperation relies on constructive attitudes, equality, and shared responsibility, enabling teachers and families to jointly support children’s growth and success.

2.1.3. School climate for families and teachers

A positive school climate for families and teachers is built on trust, open communication, and a shared commitment to problem-solving. When schools create a welcoming and inclusive environment, parents feel valued

and motivated to participate, while teachers benefit from stronger partnerships that support student learning. However, meaningful engagement requires more than simply inviting parents—it depends on schools actively fostering an atmosphere that attracts, informs, and accommodates all families, including those with limited familiarity with educational systems. By ensuring accessibility and mutual respect, schools can cultivate productive family–school relationships that enhance students’ overall development and achievement.

2.1.4. Positive aspects of parental participation

Parental participation brings significant benefits to students’ academic and personal development by creating a supportive and integrative learning environment. When home and school collaborate effectively, children experience consistency across the contexts that shape their intellectual, social, and emotional growth. Research confirms that parental involvement positively impacts achievement, motivation, behavior, and long-term aspirations, regardless of socioeconomic background. Beyond academic gains, engaged parents also strengthen children’s resilience and adaptability, helping them navigate challenges at school. Overall, active family participation fosters stronger connections between the home, school, and community, laying the foundation for students’ success and well-being.

2.2. Family–School Cooperation in Multicultural and Diverse Contexts

In multicultural contexts, family–school cooperation is shaped by migration, cultural norms, and language barriers. Although immigrant and minority families often value education highly, limited proficiency, lack of familiarity with school systems, or exclusionary practices can hinder active participation, sometimes misinterpreted as disinterest. International evidence shows that strategies such as multilingual communication, cultural events, and trust-building enhance cooperation and student outcomes. Effective partnerships require culturally responsive approaches that value families’ knowledge, address barriers, and promote inclusive, equitable frameworks, ensuring both academic achievement and social cohesion.

2.3. Digital Technologies as Mediators of Family–School Cooperation

Digital technologies play a central role in family–school cooperation, offering flexible channels of communication through apps, emails, and learning platforms that enable parents to track progress and engage with teachers regardless of time or distance. The COVID-19

pandemic underscored both the benefits of digital tools in maintaining continuity and their challenges, particularly inequalities in access and digital literacy. While technology fosters transparency and community building, over-reliance may undermine student autonomy or exclude disadvantaged families. Blended approaches, combining digital and face-to-face contact, together with teacher training on inclusive and ethical use, provide the most effective strategies for enhancing cooperation.

2.4. Barriers and Challenges in Effective Cooperation

Barriers to effective family–school cooperation stem from socioeconomic, cultural, institutional, and technological factors that intersect to limit meaningful engagement. Families with fewer resources often lack time, financial means, or familiarity with school practices, while immigrant and minority families may face additional linguistic and cultural barriers without adequate institutional support. On the school side, heavy workloads, limited training, and bureaucratic constraints restrict teachers’ ability to foster sustained collaboration. Attitudinal challenges—such as parental distrust of schools or teachers perceiving parental involvement as interference—further weaken partnerships. The digital divide also complicates cooperation, as unequal access to technology, differing levels of digital literacy, and concerns about privacy or impersonal communication can exclude some families. Collectively, these obstacles highlight the need for inclusive strategies that address structural inequalities and relational dynamics in order to unlock the full potential of family–school partnerships for student success.

2.5. Empirical Evidence on Family–School Interaction and Student Achievement

The body of empirical evidence strongly confirms that family–school interaction plays a decisive role in shaping student achievement, not only in academic terms but also in motivation, engagement, and socio-emotional development. Meta-analyses and international studies consistently highlight that parental involvement—particularly high expectations, supportive communication, and active engagement at home—correlates with better performance in reading, mathematics, and science, even after accounting for socio-economic status. UNESCO, OECD, and UNICEF reports further demonstrate that cooperation between families and schools enhances resilience, well-being, and long-term educational success, while Greek studies echo these findings by showing that effective parental participation reduces dropout rates and improves

outcomes. However, research also emphasizes that the quality of cooperation matters more than its frequency, with genuine engagement producing stronger impacts than superficial involvement.

At the same time, teachers' perceptions reveal a nuanced understanding of this relationship. Educators acknowledge the school's powerful influence on achievement, yet stress that its effectiveness is conditioned by family background, socio-economic inequalities, and parental education. Greek research shows that while teachers value parental involvement, they often prefer structured and supportive forms of cooperation rather than direct parental interference in pedagogical decisions. Experience, training, and higher academic qualifications shape teachers' views: more experienced and highly educated teachers tend to appreciate the importance of innovative instructional methods and sustained parental engagement, particularly in inclusive settings. Taken together, the evidence underscores that family–school cooperation is not a uniform process but a multidimensional one, requiring mutual trust, continuous communication, and context-sensitive practices to maximize its benefits for student learning and development.

2.6. Document Analysis

The document analysis examines how international and national policy texts conceptualize family–school cooperation and parental involvement, highlighting their importance for student achievement, equity, and social cohesion. Using a qualitative approach, the study analyzed 18 key documents from the EU, OECD, UNESCO, UNICEF, and national frameworks, focusing on four themes: the impact of cooperation on achievement, forms of interaction, barriers and inequalities, and policy strategies. Findings show that policy discourse consistently emphasizes the positive effects of parental involvement on academic performance and well-being, while also identifying socio-economic, cultural, and institutional barriers that hinder participation. At the same time, the documents propose strategies such as inclusive communication, professional training for teachers, and structured frameworks for engagement, positioning parental involvement as a systemic priority. Although these insights reflect institutional perspectives rather than lived experiences, they provide valuable context for understanding how educational systems frame and promote family–school cooperation.

2.6.1. Synthesis of Findings

The synthesis of findings shows that international and European organisations consistently frame family–school cooperation as a key determinant of student achievement, equity, and well-being. Despite differences in scope, the documents converge on four main themes: (a) parental involvement has a measurable impact on performance, dropout prevention, and socio-emotional development; (b) cooperation takes diverse forms, from home-based support to structured communication, governance participation, and community engagement; (c) significant barriers—such as socio-economic inequality, cultural and linguistic differences, and institutional constraints—limit equitable participation; and (d) policy recommendations stress the need for structured frameworks, teacher training, inclusive opportunities, and systemic investment. While these findings reflect policy discourse rather than lived experiences, they provide important insights into how institutions conceptualise and promote parental involvement, offering a valuable context for interpreting empirical results in the next stage of the study.

CHAPTER 3: RESEARCH METHODOLOGY

3.1. Research Purpose and Objectives

The purpose of this study is to investigate teachers’ perceptions of the role of family–school interaction and parental involvement in shaping student achievement in Greece. While international literature highlights the importance of parental education, attitudes, and expectations, as well as school-based factors such as instructional methods and school climate, there is limited empirical evidence regarding how Greek teachers evaluate the relative impact of these dimensions. This study therefore aims to provide a systematic analysis of teachers’ views within the Greek educational context, using quantitative data collected through a questionnaire distributed to educators across different school levels.

By situating teachers’ perceptions within broader theoretical and policy frameworks, the study contributes to understanding the dynamics of family–school cooperation in Greece and its perceived influence on student success.

Based on this overarching purpose, the study is guided by the following objectives:

1. To examine Greek teachers' perceptions of the influence of parental factors (such as education, attitudes, expectations, and involvement) on children's performance.
2. To explore Greek teachers' perceptions of school-based factors (instructional methods, curriculum, feedback, leadership, and school climate) in relation to student achievement.
3. To analyze whether teachers' background characteristics in Greece (such as years of experience and level of education) are associated with their views on family-school cooperation and its impact.
4. To investigate the perceived role of socio-economic and cultural conditions in Greece in shaping parental participation and its effect on student outcomes.
5. To identify Greek teachers' perspectives on the challenges and opportunities for enhancing parent-school cooperation within the Greek educational system.

3.2. Research Questions

Based on the purpose and objectives of the study, a set of research questions was formulated in order to operationalize the investigation of teachers' perceptions of family-school cooperation and its impact on student achievement in Greece. These questions aim to capture both teachers' general views on parental and school influence, as well as the ways in which their own background characteristics shape these perceptions.

Accordingly, the study is guided by the following research questions:

- What are the perceptions of school teachers as to the extent of parental influence on children's performance?
- What are school teachers' perceptions of the magnitude of school influence on children's performance?
- To what extent do school teachers think that parents' educational level affects children's performance?
- What factors influence parent-school cooperation, according to teachers?
- Is there an association between teachers' years of experience and their perception of the role of parent-school cooperation in improving student achievement?

- Is there an association between teachers' educational level and their perception of the role of instructional methods in student success?

3.3. Research Design

This study adopts a quantitative research design, as its primary aim is to systematically measure and analyze teachers' perceptions of family–school cooperation and parental involvement in relation to student achievement in Greece.

Within this framework, the study is descriptive in nature, as it seeks to present a clear picture of teachers' views regarding the influence of parental and school-related factors on student performance. At the same time, it is also correlational, as it explores possible relationships between teachers' background characteristics (e.g., years of experience, educational level) and their perceptions of the role of family–school cooperation and instructional methods. This dual focus on description and correlation provides both an overview of prevailing perceptions and an examination of underlying associations.

The choice of this design is justified by the research objectives: descriptive elements address questions related to teachers' general perceptions, while correlational analysis is necessary to test the hypotheses concerning the impact of teachers' professional characteristics. Together, these dimensions ensure that the study can capture both the breadth and the depth of teachers' perspectives on the factors influencing student success.

3.4. Population and Sample

The target population of the study consisted of school teachers in Greece. Teachers were selected as the unit of analysis because they are directly involved in shaping the learning process and interact regularly with families, thus providing valuable information on the dynamics of family–school collaboration and its influence on student performance.

The study applied a convenience sampling strategy. The questionnaires were distributed electronically through online platforms, such as Facebook and Viber, to groups of participating teachers in the country and to teachers' emails, encouraging them to share it with their acquaintances and friends who are teachers. This method allowed the inclusion of teachers from different geographical areas of Greece and from different school levels, enhancing the diversity of the sample. The study sample consisted of $N = 256$ teachers. It should be noted that, due to the

use of convenience and snowball sampling, the findings of this study cannot be considered representative of the entire population of Greek teachers. Instead, they provide indicative insights into prevailing perceptions and associations within the sample of 256 participants.

3.5. Research Instrument

The research instrument employed in this study was a structured questionnaire, developed to capture teachers' perceptions of the factors influencing student achievement and the role of family–school cooperation in Greece. The questionnaire was organized into two broad parts. The first part collected demographic data, including gender, age, years of teaching experience, and educational background, in order to facilitate subgroup analyses and to examine potential associations between teachers' characteristics and their perceptions.

The second part consisted of closed-ended items on a five-point Likert scale, grouped into three thematic sections:

Family Influence – Items in this section examined teachers' views on the extent to which parental education, expectations, attitudes, and home support contribute to student performance. Statements addressed issues such as the role of parents' educational attainment, reinforcement of school lessons at home, and the impact of parental involvement or lack thereof on student outcomes.

School Influence – This section assessed teachers' perceptions of school-related factors in shaping achievement. Items focused on curriculum, instructional methods, feedback, school leadership, climate, and resources, reflecting the extent to which teachers view school conditions as determinants of learning.

Family–School Interaction – The third section investigated teachers' views on the quality and impact of cooperation between families and schools. Items covered communication practices, parent–teacher meetings, joint goal-setting, parental volunteering and participation in decision-making, as well as potential barriers such as language or socio-economic constraints.

3.6. Validity and Reliability of the Instrument

The questionnaire's validity was ensured through content validity, as its items were developed from established theoretical models and empirical studies on family–school interaction and aligned with the study's research questions. Questions were designed to be clear and accessible, minimizing misinterpretation. Reliability was supported by the consistent

use of a five-point Likert scale and by the logical sequencing and thematic grouping of items, which promoted internal consistency and coherence.

3.7. Data Collection Procedure

Data were collected through an online structured questionnaire distributed electronically between March and June 2025 via platforms such as Facebook and Viber, as well as email invitations. Participants were encouraged to share the questionnaire with colleagues, facilitating a snowball effect. This approach enabled the inclusion of teachers from different geographical areas of Greece and from both primary and secondary education, enhancing sample diversity. Participation was voluntary, anonymous, and based on informed consent, resulting in diverse but non-representative data.

3.8. Research Ethics

The study followed established ethical standards for social science research. Participation was voluntary, based on informed consent, and respondents were assured they could withdraw at any time without consequences. Anonymity and confidentiality were strictly protected, with no personal identifiers collected and data stored securely in line with GDPR regulations. All responses were used solely for academic purposes, ensuring compliance with the host institution's ethical guidelines.

3.9. Data Analysis

The data collected from the questionnaires were entered and analyzed using the IBM SPSS Statistics v. 27.0. The analysis included the use of descriptive statistics (frequencies, percentages) to provide an overview of the sample characteristics and to summarize teachers' responses across the main sections of the questionnaire.

3.10. Limitations of the Methodology

Like all empirical research, this study has limitations that must be acknowledged. First, the use of convenience sampling means the findings cannot be considered fully representative of all teachers in Greece, but rather indicative of patterns within the sample. Second, the reliance on self-report questionnaires may have introduced subjectivity, as responses reflected personal perceptions and may have been shaped by social desirability or individual experiences. The closed-ended format, while suitable for quantitative analysis, also restricted the depth of responses. Finally, the study provides only a snapshot in time, capturing teachers' views at a specific moment rather than long-term trends. Despite these limitations, the methodology offers valuable insights and a strong

foundation for further research on family–school cooperation in the Greek educational context.

3.11. Results

This chapter presents the findings on teachers’ perceptions of family–school interaction and its impact on student achievement. It outlines respondents’ demographic characteristics, explores preferred forms of parental involvement, identifies key barriers to cooperation, and examines how collaboration relates to academic outcomes.

DISCUSSION

This study explored Greek teachers’ perceptions of the factors shaping student achievement, highlighting the roles of families, schools, and their cooperation. Teachers emphasized parental attitudes, expectations, and education as decisive influences, though not determinative, recognizing that achievement is shaped by broader socio-economic conditions. They also stressed that low parental involvement and educational inequalities constrain children’s opportunities.

At the school level, curriculum, pedagogy, and resources were viewed as the strongest determinants of learning, while leadership and climate were perceived more cautiously due to systemic limitations. Cooperation between families and schools was generally endorsed, particularly through structured forms such as communication and meetings, though barriers like socioeconomic inequalities, time, and language challenges were noted, supporting Hypothesis 2. Teacher characteristics also shaped views: experienced teachers valued cooperation more (supporting Hypothesis 1), while those with higher qualifications stressed instructional methods. Overall, the findings confirm that student achievement arises from the interplay of family, school, and cooperation, underscoring the need for inclusive policies that strengthen partnerships and reduce inequalities.

CONCLUSIONS

This study shows that student achievement emerges from the dynamic interplay between families, schools, and their cooperation. Greek teachers emphasized the importance of parental expectations, attitudes, and educational background, while also recognizing inequalities that limit parental involvement. Schools were seen as central through curriculum, pedagogy, and resources, though leadership and climate were viewed more cautiously. Cooperation between families and schools was broadly endorsed, particularly through communication and regular meetings, while

more participatory roles such as decision-making or workshops were approached with skepticism.

The combined evidence from document analysis and teacher perceptions confirmed the two hypotheses: cooperation is linked to improved student achievement, but barriers such as socioeconomic inequalities, time constraints, and institutional limitations reduce its effectiveness. Teachers' professional characteristics, especially experience and higher qualifications, were also found to shape their recognition of cooperation and instructional practices.

In addition to these conclusions, the study highlights practical implications. Policies should strengthen structured and sustainable family–school partnerships through flexible meetings, digital tools, and inclusive frameworks. Disadvantaged families require targeted support, while teacher training should focus on communication strategies and culturally responsive practices. Finally, ensuring equitable access to resources across schools is vital for reducing inequalities. Together, these recommendations stress the need for inclusive and context-sensitive strategies that enable families and schools to work effectively together in fostering educational success.

CONTRIBUTIONS AND SUGGESTIONS

This study contributes to the literature by providing empirical evidence from Greece, where research on teachers' perceptions of family–school cooperation remains limited. It shows that teachers view student achievement as shaped by both family and school factors but constrained by inequalities and systemic barriers. While they emphasized parental expectations, attitudes, and education, they also highlighted the importance of curriculum, pedagogy, and resources, with more cautious views on leadership and school climate.

Practically, the study underscores the value of structured and meaningful cooperation, especially through communication, regular meetings, and flexible arrangements. Teachers' skepticism toward workshops, volunteering, or decision-making roles indicates the need for strategies that foster collaboration while respecting professional boundaries. Suggestions for future research include incorporating the perspectives of parents and students, applying qualitative approaches for deeper insights, and conducting comparative or longitudinal studies. For policy and practice, the findings highlight the importance of reducing inequalities in parental involvement, integrating family engagement

training into teacher education, and developing inclusive frameworks that strengthen family–school partnerships. Overall, the study situates Greek teachers’ perspectives within international discourse, showing that while cooperation is universally essential, strategies must remain context-sensitive, equitable, and sustainable.

SELF-ASSESSMENT OF CONTRIBUTIONS IN THE PhD THESIS

1. This is the first systematic doctoral research in Greece focusing on the role of family–school interaction in student achievement, integrating both theoretical models and empirical evidence.
2. A comprehensive conceptual framework has been developed, combining sociological theories (Epstein, Hoover-Dempsey & Sandler, Coleman, Bourdieu) with contemporary perspectives on family involvement, school climate, and teacher–parent communication.
3. Original empirical data were collected from 256 teachers through structured questionnaires, complemented by document analysis of European and international policy frameworks, providing robust insights into perceptions and practices of family–school cooperation.
4. The findings reveal the multifaceted impact of parental involvement, school leadership, and communication structures on student motivation and achievement, highlighting both facilitators and barriers to effective cooperation.
5. The dissertation offers practical implications for educational policy, teacher training, and school leadership, suggesting strategies to strengthen home–school partnerships, reduce inequalities, and enhance students’ academic and socio-emotional outcomes.

PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION

- Bouchouna, I. (2024). Attitudes and expectations of parents in students'school achievement. *KNOWLEDGE-International Journal*, 63(2), 187-192.
- Bouchouna, I. (2024). Enhancing children's achievement: the crucial role of school interaction and environment in learning. *KNOWLEDGE-International Journal*, 63(2), 205-209.
- Bouchouna, I. (2024). Family-School Interaction in Student Achievement. *Doctoral Students in Science*. 7. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 7th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 14.12 – 15.12.2023, pp. 546 – 552, ISSN 2738-8328.
- Bouchouna, I. (2025). The Power of Connection: How School Interactions Drive Academic Excellence. *Doctoral Students in Science*. 8. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 8th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 18.12.2024.